

Poglavlje o čistoći

[Bosanski – Bosnian – بوسني]

Muhammed b. Ibrahim et-Tuvejdžiri

Prijevod:

Senad Muhić

Revizija:

Ersan Grahovac

2014 - 1435

IslamHouse.com

﴿ كتاب الطهارة ﴾

« باللغة البوسنية »

محمد بن إبراهيم التويجري

ترجمة:

سناد موهيتش

مراجعة:

أرسان غراهوفاتس

2014 - 1435

IslamHouse.com

Poglavlje o taharetu (čistoći)

Propisi vezani za čistoću

Taharet je čišćenje od svih prljavština, bilo da su materijalne (osjetilne) ili duhovne (moralne) prirode.

Vrste šerijatskog čišćenja:

Postoje dvije vrste:

Prva: Čišćenje vanjštine, a ono biva uzimanjem abdesta, kupanjem, pranjem vodom odjeće, tijela i mjesta od nečistoće.

Druga: Čišćenje nutrine, a ono biva kroz čišćenje srca od svega što je nevaljalo, poput širka, nevjerovanja, oholosti, samodopadljivosti, zlobe, zavisti, licemjertva, pretvaranja i sl., te ubrizgavanje u srce svega što je lijepo, kao što je tevhid, vjerovanje, istinoljubivost, iskrenost, jako uvjerenje, pouzdanje u Allaha i sl. Sve ovo se upotpunjava sa čestim kajanjem i traženjem oprosta od Allaha, zikrom, te razmišljanjem o znamenjima u prirodi i ajetima u Knjizi.

Kada je u pitanju ovo poglavlje, pod čišćenjem se podrazumijevaju dvije stvari:

1. Uklanjanje onoga što treba ukloniti, jer to šerijat nalaže, poput odsjecanja noktiju, skraćivanja brkova, brijanje dlaka pod pazuhom i na stidnom mjestu.

2. Uklanjanje onoga što priroda nalaže da treba ukloniti, poput znoja, ružnih mirisa, nečistoće koju prouzrokuje vršenje male i velike i nužde.

Najprljavija nečistoća

Najprljavija nečistoća je pripisivanje druga Allahu Uzvišenom i svaki mnogobožac je nečist i u osjetilnom, a i u duhovnom smislu.

U duhovnom smislu je nečist iz razloga što je pripisivanje druga Allahu najogavnije, najprljavije, i najnečistije djelo, a duhovna nečistoća je veća od fizičke.

U fizičkom smislu mnogobožac je nečist jer ne uzima abdest, ne čisti se (na ispravan način) nakon obavljenog spolnog odnosa, velike i male nužde, ne izbjegava dodir sa prljavštinom, jede strvinu, krv, svinjsko meso i sl.

Upravo zbog ogromne i duhovne i fizičke nečistoće, Allah Uzvišeni je naredio da im se zabrani pristup Haremu u Mekki. On Uzvišeni veli: ***O vjernici, mnogobošci su sama pogan, i neka više ne dolaze na hadž Svetome hramu poslije ovogodišnjeg hadža. A ako se bojite oskudice, pa Allah će vas, ako hoće, iz obilja Svoga imućnim učiniti.- Allah zaista sve zna i mudar je.*** (Et-Tevbe, 28.)

Allah će sve grijehе, osim širka, nakon što čovjek umre, oprostiti. Govoreći o tome, On veli: *Allah neće oprostiti da Mu se neko drugi smatra ravnim, a oprostiće manje grijehove od toga kome On hoće. A onaj ko drugog smatra Allahu ravnim čini, izmišljajući laž, grijeh veliki.* (En-Nisa, 48.)

Opis roba kada doziva svoga Gospodara

Za uspjeh i na ovome, a i na budućem svijetu je neophodno imati čisto tijelo i srce.

Kada čovjek očisti svoje tijelo, svoju vanjštinu vodom, a svoju unutrašnjost očisti vjerom u Allaha, njegova duša će postati čista, srce smireno, i kao takav moći će da se obrati Allahu u najljepšem izgledu, sa čistim srcem i tijelom, te u čistoj odjeći i na čistom mjestu. Ovakav pristup je vrhunac lijepog ophođenja prema Allahu i najbolji vid poštivanja Gospodara svjetova. Upravo zbog ovoga, čistoća i jeste polovina vjerovanja i iz ovog razloga, Allah vole one koji se čiste.

Allah Uzvišeni veli: *Uistinu Allah voli one koji se puno kaju i voli one koji se čiste.* (El-Bekare, 222.)

Ebu Malik El-Eš'ari prenoši da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Čistoća predstavlja polovinu vjerovanja, a riječi: Hvala Allahu, ispunjavaju vagu.**“¹

---

¹ Bilježi Muslim, br. 223.

Zdravlje tijela i duše

Allah je stvorio čovjeka od duše i tijela. Na tijelu se gomila prljavština koja dolazi iznutra, poput znoja, i prljavština koja dolazi s vana, poput prašine, pa je zbog toga, da bi se održalo zdravlje tijela, potrebno kupanje.

Također se i duša prlja bolestima srca, poput zavisti i oholosti, a također se prlja i grijesima koje čovjek praktikuje poput nepravde, bluda i sl. Da bi se duša očistila i održala zdravom, treba se često kajati i od Allaha oprost moliti.

Ko ostvari duhovnu i fizičku čistoću biće zdrav, uspješan i spokojan.

Čišćenje je jedna od ljepota islama i ono se vrši korištenjem čiste vode na način koji je islamom propisan, tako što se uklanja prljavština. I ovo čišćenje je tematika kojom se bavi ovo poglavlje.

Vrste voda

Prva vrsta: Čista voda

To je svaka voda koja je ostala u svome prirodnom stanju, poput kišnice, morske vode, rijeka, ili voda koja sama po sebi izvire iz zemlje ili pomoću određene sprave, bez obzira da li bila slana ili slatka, topla ili hladna. Ovom vrstom vode je dozvoljeno čišćenje. U ovu vrstu se ubraja i vrsta koja se promijenila tekući kroz zahrđale cijevi i sl.

Ako se voda promijeni pod uticajem farbe, tinte, boje, sapuna onda je čista pod uslovom da su te promjene neznatne i da zbog takvih promjena voda ne mijenja svoj naziv i njome je dozvoljeno čišćenje.²

---

² Učenjaci su složni oko toga da se vodom može uzeti abdest, i da se onim što je prestalo biti voda zbog miješanja sa nečim ne može uzeti abdest, poput kahve, čaja, soka i tome slično. Razilaze se oko vode koja je izmijenjena čistom materijom, ali ne toliko da je prestala biti voda i postala druga tečnost. Neki učenjaci je smatraju čistom ali ne i čistećom, dijeleći vodu na tri vrste: čistu i čisteću, čistu ali ne i čisteću, i nečistu. Autor je odabrao mišljenje šejhul-islama Ibn Tejmije i mnogih drugih učenjaka da se voda dijeli na dvije vrste: čistu i nečistu, a jedan od najdirektnijih dokaza za to je ajet u kojem Uzvišeni Allah kaže: *...a ako ste bolesni ili na putu ili ako ste izvršili prirodnu potrebu ili ako ste se sastajali sa ženama, a ne nadete vode, onda rukama svojim čistu zemlju dotaknite i njima preko lica svojih i ruku svojih pređite.* (el-Ma'ide, 6.) Kaže Ibn Tejmije: „Ovdje je spomenuta voda kao neodređena imenica (**فلم تجدوا ماء**) u kontekstu negacije, što iziskuje općenitost bez razlike između jedne ili druge vrste vode.“ (*Medžmu'ul-fetava*, 21/24.) Također dokazuju hadisom kojeg prenosi Ebu Hurejre od Poslanika, s.a.w.s.: „**Voda je čista i ništa je ne može onečistiti.**“ Bilježe ga et-Tirmizi, Ebu Davud i en-Nesa'i, a vjerodostojnim ga je ocijenio imam Ahmed, Jahja ibn Se'id, Ibn Hazm i drugi. Iz ovog hadisa se izuzima voda koja se izmijeni zbog miješanja sa nedžasetom, koja postaje nečistom ko konsenzusu. Kaže Ibnul-Munzir: „Učenjaci su postigli konsenzus oko toga da ako u malo ili puno vode upadne nedžaset, i izmijeni joj ukus, miris ili boju – smatra se nečistom.“ (*El-Eusat*, 1/260.) Ibn Tejmije govoreći o pravljenu razlika između vrsta vode bez šerijatskog dokaza kaže: „Što se tiče šerijata on nije ukazao na ovu razliku, te se na nju ne treba osvrnati.“ (*Medžmu'ul-fetava*, 21/24.)

Ako promjena prouzrokuje da se voda ne zove više vodom, onda se takvom tekućinom ne može uzeti abdest ili gusul, ali se može ukloniti materijalna fizička nečist - nedžaset,³ jer je uklanjanje materijalne fizičke nečisti (*izaletu-l-habesi*) širi pojam od uklanjanja apstraktne fizičke nečistoće (*ref'u-l-hadesi*).

Druga vrsta: Nečista voda

To je svaka voda kojoj je pod uticajem nečistoće promijenjeno jedno od tri svojstva: boja, okus ili miris, svejedno da li se radilo o većim ili manjim količinama vode. Ovakvom vodom nije dozvoljeno čišćenje.

Propis korištenja otpadnih voda

Voda ili tekućina koja se stvori sabiranjem mokraće i čovjekovog izmeta je nečista i štetna.

Takvu vodu nije dozvoljeno koristiti za čišćenje i piće, pa makar se i pročistila.

Čak kada bi bilo moguće odstraniti boju, smrad i okus takve vode, njen štetni sastav ostaje, jer je ona sastavljena od mokraće i izmeta.

Obaveza je takvu vodu pustiti da toči u zemlju ili more, jer prašina i čista voda djeluju na pročišćenje takvih voda.

---

³ Poput izmeta, mokraće, i dr. (op. rev.)

Propisi vezani za taharet

1. Ukoliko musliman sumnja i ne zna da li je određena voda čista ili ne, on će je smatrati čistom.⁴

2. Ako ne zna koja od dvije vode je čista, a koja nečista, i pored njih ne nađe drugu vodu, abdest će uzeti sa onom vodom za koju postoji veća šansa da je čista.⁵

3. Nečista voda postaje čista ako sama po sebi postane čista, ili se u nju doda čista voda pod čijim uticajem nečistoća nestaje.⁶

4. Čišćenje od male apstraktne nečistoće (koja se uklanja abdestom) i velike apstraktne nečistoće (koja se uklanja kupanjem) biva vodom, a u nedostatku vode ili zbog nemogućnosti njenog korištenja, koristi se tejemmum.⁷

---

⁴ Zbog fikhskog pravila: „Osnova u stvarima je čistoća.“, i: „Osnova u tečnostima je čistoća.“, i: „Osnova u vodama je čistoća.“ Vidjeti: Dr. Muhammed Mustafa ez-Zuhajli, *el-Kava'idul-fikhijje ve tatbikatuha fil-mezahibil-erbe'a*, 1/192. (op. rev.)

⁵ Ovo se vraća na fikhsko pravilo: „Kada je nemoguće doći do kategoričkog ubjeđenja, vraća se prevladavajućem mišljenju.“ Vidjeti: Muhammed b. Salih el-Usejmin, *Medžmu'ul-fetava*, 23/143. (op. rev.)

⁶ Na osnovu fikhskog pravila: „Propis postoji ako postoji njegov uzrok, i prestaje važiti kada nestane njegov uzrok.“, a uzrok nečistoće vode je njena promjena nečistvom stvari, pa kada nestane ta promjena, nestaje propis nečistoće. Vidjeti: *Hašijetur-reudil-murbi' lit-Tajjar ve akranih*, 1/178. (op. rev.)

⁷ Na osnovu ajeta: **...a ako ste bolesni ili na putu ili ako ste izvršili prirodnu potrebu ili ako ste se sastajali sa ženama, a ne nadete**

5. Čišćenje tijela, odjeće ili mjesta od nedžaseta biva vodom ili drugim tekućinama, ili pak krutim sredstvima koja su čista, a kojima se može očistiti glavni dio nečistoće.⁸

6. Mala i velika apstraktna nečistoća se ne mogu ukloniti osim vodom, ili tejjemmumom u nedostatku vode.

Nije dozvoljeno uzimati abdest i kupati se naftom i naftnim derivatima i sl. Takva sredstva mogu očistiti nedžaset, ali se njima ne može ukloniti mala ili velika apstraktna nečistoća, tj. ne može se njima uzeti abdest niti gusul.

7. Voda koja je postala topla pod dejstvom Sunca ili solarne energije je čista i njome se može očistiti nedžaset, a može se njome uzeti abdest i gusul, jer je **osnova kod vode da je čista.**

8. Ukoliko se odjeća ili posteljina uprljaju nedžasetom, a čišćenje vodom šteti tom materijalu (odjeći, posteljini), onda će se nedžaset sa te materije ukloniti suhim čišćenjem, a to je čišćenje uz korišćenje vodene pare. Ako ni to nije moguće, onda je dovoljno da se protrlja.

---

vode, onda rukama svojim čistu zemlju dotaknite i njima preko lica svojih i ruku svojih predite. (el-Ma'ide, 6.) (op. rev.)

⁸ Kaže šejhul-islam Ibn Tejmije: „Što se tiče čistoće od nedžaseta (habes), to djelo spada u ostavljanja, i njegov cilj je klonjenje nečistoće, te se zato u tome ne uslovljava da to mora uraditi čovjek, niti da ima nijjet za uklanjanje nečisti, već ako bi nestala nečist i pod uticajem kiše s neba, postigao bi se cilj, na čemu su četvorica imama i drugi.“ *Medžmu'ul-fetava*, 21/477. (op. rev.)

9. Ako ne zna koji od dva komada odjeće je čist, a koji nečist, i pored njih ne nađe drugu odjeću, klanjat će u onoj za koju postoji veća pretpostavka da je čista, a namaz će mu biti ispravan.⁹

10. Mokraća životinja čije se meso jede, njihov izmet¹⁰ i sperma,¹¹ zatim sperma čovjeka,¹² te ono što ostane iza mačke nakon što pije¹³ je šerijatski čisto.¹⁴

---

⁹ Ovo se vraća na fikhsko pravilo: „Kada je nemoguće doći do kategoričkog ubjedenja, vraća se prevladavajućem mišljenju.“ Vidjeti: Muhammed b. Salih el-Ušejmin, *Medžmu'ul-fetava*, 23/143. (op. rev.)

¹⁰ Šejhul-islam Ibn Tejmijje kaže: „Mokraća i izmet životinja čije je meso halal su čisti i niko od ashaba nije ih smatrao nečistim.“ *El-Ihtijarat*, 25. (op. rev.)

¹¹ Ovo je stav hanbelijskog i šafijskog mezheba, a kao dokaz koriste analogiju: ako su izmet i mokraća ovih životinja čiste, onda je sperma preča da bude čista, i fikhsko pravilo da je osnova u materijama čistoća osim za šta postoji šerijatski dokaz da je nečisto. *Hašijetur-reudil-murbi' lit-Tajjar ve akranih*, 178. (op. rev.)

¹² Zbog riječi A'īše, radijallahu anha: „**Strugala sam (sasušenu) spermu sa odjeće Poslanika, s.a.w.s., pa bi otišao i klanjao u njoj.**“, bilježi Muslim, i bilježi Ibnu Huzejme **da je A'īša strugala (sasušenu) spermu sa odjeće Poslanika dok je klanjao.**“ *Sahihu Ibni Huzejme*, 1/147. (op. rev.)

¹³ Zbog riječi Poslanika, s.a.w.s., za mačku: „**Ona nije nečist, ona je od onih koji vas puno posjećuju.**“, bilježe ga autori četiri *Sunena*, a vjerodostojnim ga ocjenjuju et-Tirmizi i Ibn Huzejme, i zbog pravila: „Poteškoća iziskuje olakšanje.“ Vidjeti: Abdullah el-Fevzan, *Minhatul-'allam*, 1/59. (op. rev.)

¹⁴ Treba napraviti razliku između onoga što ljudi smatraju prljavim i nečistim, i onoga što je u šerijatu nečisto. Te dvije stvari se nekada poklapaju, a nekada razlikuju. Nečiste stvari u šerijatu za sobom povlače posebne propise, poput neispravnosti namaza onog ko klanja

11. Dozvoljeno je koristiti svaku čistu posudu za abdest, osim one koja je ukradena, i koja je od zlata ili srebra.¹⁵ Takve posude je zabranjeno posjedovati i koristiti.

Ako bi se neko abdestio vodom iz tih posuda, imao bi grijeh, ali njegov abdest bi bio ispravan.¹⁶

12. Posuđe i odjeća nevjernika je dozvoljena ukoliko ne znamo njihovo stanje, **jer je osnova kod takvih stvari da su čiste**. Međutim, ako znamo da su

---

nečistog tijela, mjesta ili odijela, i tome slično, dok stvari koje su kod ljudi nečiste, a u šerijatu čiste, za sobom ne povlače te propise. Tako čovjek koji klanja u odjeći na kojoj ima izmeta životinja čije je meso halal jesti ne mora ponavljati namaz, jer mu je namaz ispravan, iako se ta stvar u običaju ljudi smatra nečistom. (op. rev.)

¹⁵ Autor u djelu *Meusu'atul-fikhil-islamijj*, 2/300., kaže: „Ako je voda halal (nije ukradena), a posuda ukradena, taj čin je zabranjen (tj. krađa), ali mu je čistoća ispravna.“ I kaže na str. 2/326.: „Dozvoljeno je korišćenje svake čiste posude za abdest i drugo, ukoliko nije ukradena, i ako nije od srebra i zlata, kada je haram njeno korišćenje, a ukoliko neko uzme abdest iz tih posuda, on je ispravan, ali je grešan.“ Učenjaci koji zabranjuju svako korišćenje zlatnih i srebrnih posuda to grade analogno hadisu: „Ne pijte iz zlatnih ili srebrnih posuda, i nemojte jesti iz takvih tanjira, jer one su za njih (nevjernike) na dunjaluku, a za nas na Ahiretu.“ Muttefekun alejh. (op. rev.)

¹⁶ Ispravnost abdesta i pored grijeha vraćaju na pravilo u usuli fikhu da kada se zabrana odnosi na nešto vezano za neko djelo, što nije samo to djelo, niti uslov tog djela, niti nužno svojstvo tog djela, to djelo biva ispravnim. Vidjeti: Muhammed et-Tuvejdžiri, *Meusu'atul-fikhil-islamijj*, 300., eš-Šeukani, *es-Sejlul-džerrar*, 1/38., *Reudatun-nazir*, 604., *et-Tahbir šerhut-tahrir*, 5/2292. (op. rev.)

zaprljani, onda nam je obaveza da ih očistimo, ukoliko ih želimo koristiti.

13. Čišćenje zaprljanih papuča i mestvi biva vodom ili trljanjem o tlo dok nečistoća ne nestane.

Propis korištenja zlatnog i srebrnog posuda

Zabranjeno je i ženama i muškarcima jesti i piti iz posuda od zlata i srebra i na bilo koji ih način koristiti, osim kada je u pitanju ukrašavanje žena, dok je muškarcima dozvoljeno koristiti srebro ili ono za čime ima potrebe, poput zlatnog zuba i sl.

Huzejfe b. El-Jeman prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao. „**Nemojte oblačiti svilu, nemojte piti iz zlatnih i srebrenih posuda i nemojte jesti iz njih, jer su zlato i srebro za njih na dunjaluku, a za nas na Ahiretu.**“¹⁷

Ummu Seleme prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Onaj ko pije iz srebrne posude u svome stomaku grgolji vatru džehennemsku.**“¹⁸

---

¹⁷ Bilježi Buharija, br. 5426., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2067.

¹⁸ Bilježi Buharija, br. 5634., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2065.

Kada treba dati prednost desnoj, odnosno lijevoj strani?

Kada je riječ o ovoj temi, radnje čovjeka se dijele na dvije vrste:

Prva: Radnje u kojima sudjeluju i lijeva i desna strana. Kod takvih radnji se daje prednost desnoj strani ukoliko se radi o ukazivanju počasti, poput uzimanja abdesta, kupanja, oblačenja odjeća, obuvanja, ulaska u džamiju, kuću i sl.

Dok se prednost lijevoj strani daje kada je suprotno od toga, poput izlaska iz džamije, skidanja obuće, ulaska u toalet i sl.

Druga: Radnje koje su specifične za neku od strana. Tako se, daje prednost desnoj strani kod stvari kojima se želi ukazati počast, poput jela, pića, pozdrava, uzimanja, davanja i sl. Ukoliko je suprotno od toga onda se daje prednost lijevoj, poput pranja nakon nužde, dodirivanja spolnog organa, izbacivanju slina iz nosa i sl.

Aiša, radijallahu 'anha prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, davao prednost desnoj strani prilikom obuvanja, češljanja, uzimanja abdesta i svih svojih postupaka.¹⁹

---

¹⁹ Bilježi Buharija, br. 168., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 268.

Vrste nečistoće

Osjetilne nečistoće koje je obavezno ukloniti:
Mokraća i izmet čovjeka,
krv koja ističe pri klanju životinje,²⁰
krv menstruacije i postporođajnog ciklusa,²¹
sluz koja nastaje prilikom nadražaja spolnog
organa, a nije sperma – mezijj,²²
sluz koja izlazi iz spolnog organa nekada prilikom
male ili velike nužde – vedijj,²³
strvina, osim ribe i skakavaca,²⁴

---

²⁰ Kaže Uzvišeni Allah: *Reci: „Ja ne vidim u ovome što mi se objavljuje da je ikome zabranjeno jesti ma šta drugo osim strvi, ili krvi koja ističe, ili svinjskog mesa, - to je doista pogano...“ (el-En'am, 145.)* (op. rev.)

²¹ Od Esme, radijallahu 'anha, se prenosi da je rekla: „Došla je jedna žena kod Poslanika, s.a.w.s., i rekla: 'Šta će učiniti neka od nas kada krv hajza padne na odjeću?', pa je rekao: 'Sastrugaće je, oprati vodom, poprskati i klanjati u njoj.'“ Muttefekun 'alejh. (op. rev.)

²² Alija, r.a., je rekao: „Bio sam čovjek kome puno izlazi mezijj, pa sam se stidio da o tome pitam Poslanika, s.a.w.s., zbog položaja njegove ćerke kod mene, pa sam naredio Mikdadu da ga pita, pa mu je odgovorio: 'Neka opere spolni organ i nek se abdesti.'“ Muttefekun 'alejh. (op. rev.)

²³ Ibn Abbas, r.a., kaže: „Što se tiče menijja i vedijja, za njih se uzima abdest (tj. kvare abdest) i pere spolni organ.“ Bilježi Ibn Ebi Šejbe, br. 990., sa vjerodostojnim senedom. (op. rev.)

²⁴ Od Ibn Omera se vjerodostojno prenosi da je rekao: „Dozvoljene su nam dvije vrste strvine i krvi; što se tiče strvine – to su skakavci i ribe, a što se tiče krvi – to su slezina i jetra.“ Kaže Ibnul-Kajjiim: „Ovaj hadis je hasen, i ove riječi ashaba imaju propis

meso svinje,
mokraća i izmet životinja čije meso je haram jesti
poput mazge i magarca,²⁵
pljuvačka psa, koja se pere sedam puta, prvi put
zemljom.

Abdullah b. Abbas je pričao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prošao je pored dva kabura, pa je rekao: „**Ova dvojica se sada kažnjavaju, a ne kažnjavaju se zbog nečeg velikog. Jedan je od njih prenosio tuđe riječi, a drugi se nije čuvao od mokraćne kada bi mokrio.**” Nakon toga je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, potražio svježu granu, raspolovio je, a zatim jedan dio usadio na jedan kabur, a drugi dio na drugi. Upitan je zbog čega to radi, pa je kazao: „**Možda će im biti olakšano dok se ne osuše ove grane.**“²⁶

Ovaj postupak je specifičan samo za Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jer spoznaja kaburske patnje spada u domen nevidljivog.

---

riječi Poslanika, jer riječi ashaba: 'dozvoljeno nam je', ili 'zabranjeno nam je', tumače se tako da se to odnosi na Poslanikovu dozvolu ili zabranu.“ Vidjeti: *Zadul-me'ad*, 3/392. (op. rev.)

²⁵ Prenosi se od Abdullaha ibn Mes'uda: „Allahov Poslanik, s.a.w.s., je obavio veliku nuždu i naredio mi da mu donesem tri kamena, pa sam našao dva kamena i nisam našao treći, te sam uzeo (skorjelu) balegu magarca, a on je uzeo dva kamena i bacio balegu rekavši: 'To je prljavo.'“ Bilježi Ibn Huzejme u *Sahihu*, i drugi sa vjerodostojnim senedom. (op. rev.)

²⁶ Bilježi Buharija, br. 1361., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 292.

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Da bi posuda iz koje je lokao pas postala čista, morate je očistiti sedam puta, a prvi put da bude zemljom.**“²⁷

El-istindža' i El-Istidžmar

El-Istindža je pojam koji označava uklanjanje nečistoće prouzrokovane malom i velikom nuždom korištenjem vode.

El-Istidžmar je pojam koji označava uklanjanje nečistoće prouzrokovane malom i velikom nuždom korištenjem kamena, papira i sl.

Šta treba kazati prilikom ulaska i izlaska iz toaleta?

Lijepo je da se ulazi lijevom nogom u toalet i da se tom prilikom prouči dova:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْحُبْثِ وَالْحَبَائِثِ .

Allahumme inni euzu bike mine-l-hubusi ve-l-habaisi.

Allahu moj, Tebi se utječem od muških i ženskih šejtana.²⁸

---

²⁷ Bilježi Buharija, br. 172., i Muslim, br. 279., i ovo je njegova verzija.

²⁸ Bilježi Buharija, br. 142., i Muslim, br. 375.

Kada se izlazi iz toaleta treba dati prednost desnoj nozi i kazati: *Gufraneke* / Allahu, oprost Tvoj molim.²⁹

Propisi vezani za istindža i istidžmar

1. Desna strana ima prednost kada se ulazi u džamiju, oblači odjeća ili obuća, kada se izlazi iz toaleta, dok lijeva strana ima prednost kada se izlazi iz džamije, skida odjeća ili obuća, ulazi u toalet.

2. Onaj ko želi da obavi nuždu treba da ode na mjesto gdje ga niko neće vidjeti,³⁰ da se sakrije od ljudi, te da vrši nuždu na mehkom (rastresitom) tlu³¹ koje će upijati prljavštinu, **kako se ne bi isprljao.**

3. Sunnet je da se mokri čučeci,³² a dozvoljeno je i stojeći³³ ako je čovjek siguran da ga mokraćna neće poprskati i da ga ljudi neće vidjeti.

---

²⁹ Hadis je ispravan, a bilježi ga Ebu Davud, br. 30., i ovo je njegova verzija, i Tirmizi, br. 7.

³⁰ Ibnul-Kajjim kaže: „**Poslanik, s.a.w.s., kada bi bio na putu i htio obaviti nuždu, udaljio bi se sve dok ga njegovi ashabi ne bi izgubili iz vida, možda koliko dvije milje.**“ *Zadul-me'ad*, 1/171. (op. rev.)

³¹ Ibnul-Kajjim kaže: „**Kada bi Poslanik, s.a.w.s., htio izvršiti malu nuždu na tvrdoj zemlji uzeo bi drvo kojim bi omekšao zemlju, a zatim bi vršio nuždu, i inače je za malu nuždu birao rastresito zemljište.**“ *Zadul-me'ad*, 1/171. (op. rev.)

³² Zbog riječi Aiše, radijallahu 'anha: „**Ko vam bude pričao da je Poslanik, s.a.w.s., mokrio stojeći, nemojte mu vjerovati, jer je mokrio samo sjedeći.**“ Bilježe ga et-Tirmizi i en-Nesa'i, sa vjerodostojnim senedom. (op. rev.)

4. I muškarcu i ženi je zabranjeno otkrivanje stidnih dijelova tijela pred drugim ljudima.³⁴

5. Zabranjeno je unositi mushaf u toalete, osim u slučaju da postoji bojazan da će ga neko ukrasti. Ako nađe nekoga ko će mu sačuvati mushaf dok on ne završi, učinit će tako.

6. Dozvoljeno je unijeti u toalet uređaj na koji je instaliran Kur'an, jer takav uređaj ima status čovjekove unutrašnjosti.

7. Dozvoljeno je ući u toalet sa nečin na čemu je spomenuto Allahovo ime (zikr), ali je bolje da se ne unosi.³⁵

---

³³ Autor u djelu *Meusu 'atul-fikhil-islamijj* kaže: „Mokrenje stojeći (je dozvoljeno) ako je sigurno da se neće uprljati ili da ga ljudi neće vidjeti, zbog hadisa kojeg prenosi Huzejfe, r.a.: **'Ja i Poslanik, s.a.w.s., smo hodali, pa je stigao do smetlišta iza jednog zida, pa je ustao kao što ustaje neko od vas, i mokrio, a ja sam se udaljio od njega. Zatim mi je išaretio da dođem, pa sam stao iza njega dok nije završio.'** Muttefekun 'alejh.“ (op. rev.)

³⁴ Zbog ajeta: ***O sinovi Ademovi, neka vas nikako ne zavede šejtan kao što je roditelje vaše iz dženneta izveo, skinuvši s njih odjeću njihovu da bi im stidna mjesta njihova pokazao!*** (el-Ea'raf, 27.), i predaje koju prenosi Behz ibn Hakim od svog oca, a on od svog djeda koji je, govoreći o otkrivanju avreta, rekao: „**O Allahov vjerovjesniče, a šta kada su ljudi jedni među drugima? Poslanik, s.a.w.s., reče: „Ako možeš da ga (avret) niko ne vidi, neka ga ne vidi.“ On reče: „A šta ako je neko od nas sam? Poslanik reče: „Allah je preči od ljudi da se od njega stidi.“** Et-Tirmizi ga smatra hasenom. (op. rev.)

³⁵ Šejh Muhammed ibn Salih el-Usejmin kaže o stavu da je mekruh ulaziti sa nečin na čemu Allahovo ime: „To dokazuju hadisom kojeg prenosi Enes, r.a., **da je Poslanik, s.a.w.s., kada uđe u toalet skinuo**

8. Pokuđeno je mokriti u rupu,³⁶
dodirivati spolni organ desnom rukom,³⁷
čistiti se nakon nužde desnom rukom,
ukoliko vršimo na otvorenom prostoru pokuđeno
je spuštati odjeću prije nego se čučne,³⁸

---

bi prsten, jer je na njemu bilo izgravirano 'Muhammed Allahov Poslanik', a to nije poznati zikir, i to iziskuje da je mekruh ući u toalet sa bilo čim na čemu je ispisano Allahovo ime. Ali hadis ima slabosti, i puno mu se prigovara, pa ko ga smatra vjerodostojnim ili dobrim, smatra da je to je djelo mekruh, a ko ga smatra slabim, smatra da je to djelo dozvoljeno, ali je najbolje da ne ulazi. Postoji razlika između toga kada kažemo da je nešto mekruh, i da je nešto bolje da se ne čini, jer činjenje onoga što je preče da se ne čini ne iziskuje da je to mekruh. Iz ovoga su neki učenjaci izuzeli mushaf, rekavši da je haram sa njim ulaziti u toalet, bilo da je izvađen ili skriven, jer je u mushafu najčasniji govor, a ulazak sa njim u toalet predstavlja vrstu poniženja.“ *Eš-Šerhul-mumti*’, 1/114. (op. rev.)

³⁶ Autor u djelu *Meusu 'atul-fikhil-islamijj* ovo obrazlaže: „Jer u njoj može biti životinja, pa im može naštetiti, ili one mogu njemu naštetiti.“ 2/335. Šejh Muhammed ibn Salih el-Usejmin kaže: „Dokaz ove pokuđenosti je hadis kojeg prenosi Katade ibn Abdullah ibn Serdžis **da je Poslanik, s.a.w.s., zabranio da se mokri u rupu. Katade je upitan: 'Zašto u rupu?', na što je rekao: 'Kaže se da su to staništa džinna.'** Ovaj hadis su neki učenjaci ocijenili kao sahih, a neki kao daif, ali najmanje što se za njega može reći jeste da je hasen, jer su ga učenjaci prihvatili i dokazivali njime.“ Vidjeti: *eš-Šerhul-mumti*’, 1/120. (op. rev.)

³⁷ Rekao je Allahov Poslanik, s.a.w.s.: „**Neka niko od vas slučajno ne drži svoj spolni organ dok mokri, i neka se nikako njome ne čisti od velike nužde, i neka nikako ne puha u posudu.**“ Muttefekun alejh. (op. rev.)

³⁸ Oko ovoga su složni imami četiri mezheba, zbog mogućnosti da neko vidi njegovo stidno mjesto. Vidjeti: *Hašijetur-reudil-murbi*’ lit-

pokuđeno je odgovarati na selam onome ko vrši nuždu, nego će se na selam odgovoriti nakon završetka nužde i čišćenja.³⁹

9. Mokraću muške bebe je dovoljno poprskati vodom kako bi se očistila, dok je mokraću ženske bebe potrebno oprati vodom.⁴⁰ I ovaj propis važi samo dok bebe doje mlijeko, a kada počnu uzimati i drugu vrstu hrane, potrebno je njihovu mokraću prati.

Propis okretanja prema Kibli prednjim ili zadnjim dijelom tijela prilikom vršenja nužde

Zabranjeno je okretanje prema Kibli prednjim ili zadnjim dijelom tijela prilikom vršenja nužde, svejedno da li se radilo o otvorenom ili zatvorenom prostoru.

Tajjar ve akranih, 178. Kaže Ibnul-Kajjim: „**Poslanik je, kada bi sjeo da obavi nuždu, ne bi podigao svoju odjeću dok se ne bi približio zemlji.**“ Vidjeti: *Zadul-me'ad*, 1/174. (op. rev.)

³⁹ Muslim bilježi hadis u kojem stoji da je **jedan čovjek poselamio Poslanika, s.a.w.s., dok je Poslanik vršio nuždu, pa mu nije odgovorio. U verziji u *Musnedu* imama Ahmeda stoji da je, nakon što je završio, abdestio se, odgovorio mu na selam i rekao: „Mrzim da spominjem Allaha ako nisam na čistoći.“ Vjerodostojnim ga je ocijenio Ibn Huzejme, Ibn Hibban, el-Hakim, en-Nevevi i ez-Zehebi. (op. rev.)**

⁴⁰ Od Ebus-Semha se prenosi da je Poslanik, s.a.w.s., rekao: „**Mokraća djevojčice se pere, a mokraća dječaka se prska (vodom).**“ Bilježe ga Ebu Davud i en-Nesa'i, i Buharija kaže: „Hadis Ebus-Semha je hasen.“, i vjerodostojnim ga ocjenjuje el-Hakim i sa njim se složio ez-Zehebi. Vidjeti: *es-Sunenul-kubra*, 2/416. (op. rev.)

Ebu Ejjub El-Ensari prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Ne okrećite se prema Kibli ni prednjim ni zadnjim dijelom, nego se okrenite prema istoku ili zapadu.**“

Ebu Ejjub dalje nastavlja, pa kaže: „**Kada smo stigli u Šam, zatekli smo toalete okrenute prema kibli, pa smo vršeci nuždu malo se zakretali i molili Allaha da nam to oprost.**“⁴¹

Mjesta na kojima je zabranjeno vršiti nuždu

Vršenje nužde je zabranjeno u džamijama,⁴² po putevima, hladovinama koje ljudi koriste,⁴³ pod plodonosnim drvetom,⁴⁴ na izvorima, baščama, i drugim

---

⁴¹ Bilježi Buharija, br. 394., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 264.

⁴² Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je rekao: „**Došao je jedan beduin i mokrio u čošak džamije, pa ga ljudi ukoriše, ali ih Poslanik, s.a.w.s. zaustavi dok beduin ne završi, nakon čega Poslanik naredi da se donese kofa vode, koju prosuše na to mjesto. Zatim ga Poslanik pozva i reče: 'Ove džamije nisu za mokrenje i prljavštinu.'**“ Bilježi Muslim. (op. rev.)

⁴³ Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Poslanik, s.a.w.s., rekao: „**Čuvajte se dvije stvari koje izazivaju prokletstvo.**“ Rekoše: „**A koje su to, o Allahov Poslaniče?**“ On reče: „**Vršenje nužde na putu kojeg ljudi koriste, i u njihovoj hladovini.**“ Bilježi ga Muslim. (op. rev.)

⁴⁴ Šejh Muhammed ibn Salih el-Usejmin kaže: „Ovo se mora usloviti time da taj plod bude ciljani ili poštovan. Ciljani znači da ga koriste ljudi, makar i ne bio za jelo. U tom slučaju nije dozvoljeno vršiti ni malu ni veliku nuždu (ispod tog drveta), jer može taj plod pasti i

mjestima koje ljudi koriste, poput odmarališta, pijaca i sl.⁴⁵

Način istidžmara

Istidžmar se vrši sa tri čista kamena, pa ako se nedžaset ne ukloni, onda se broj kamenja povećava.⁴⁶

Pohvalno je (sunnat) da se koristi neparan broj: tri, pet i sl.

Istidžmar je zabranjen kostima, balegom, hranom i svime što ima vrijednost i cijenjeno je.

Ono što izađe prilikom vršenja male i velike nužde se može očistiti vodom, kamenjem, maramicama,

---

uprljati se nedžasetom, i zato što onaj ko dolazi do tog drveta da se penje na njega (radi ploda) mora proći pored nedžaseta pa se isprljati. Poštovan plod je poput ploda palme (hurme), makar to drvo bilo na mjestu gdje ne dolazi niko. Nije dozvoljeno da vrši malu ili veliku nuždu ispod palme sve dok daje plodove, jer su hurme hrana i poštovane. To važi i za drugo drveće čiji su plodovi poštovani zbog toga što su hrana.“ *Eš-Šerhul-mumti*’, 1/128. (op. rev.)

⁴⁵ Šejh Muhammed ibn Salih el-Ušejmin kaže: „Na svim mjestima na kojima se okupljaju ljudi, bilo radi dunjaluka ili vjere, zabranjeno je vršiti nuždu, a razlog je analogija Poslanikovoju, s.a.w.s., zabrani vršenja nužde na putevima i u hladovini, i ezijet koji će zadesiti muslimane.“ *Eš-Šerhul-mumti*’, 1/129. (op. rev.)

⁴⁶ Rekao je Selman el-Farisi, r.a.: „**Poslanik, s.a.w.s., nam je zabranio da se okrećemo prema Kibli dok vršimo malu ili veliku nuždu, i da se peremo nakon nužde desnom rukom, i da se potiremo nakon nužde sa manje od tri kamena, i da se potiremo balegom ili kostima.**“ Bilježi ga Muslim. (op. rev.)

lišćem, a najbolje je vodom, jer je ona najpogodnija da očisti nedžaset.

Pohvalno je nakon obavljanja nužde oprati ruke sapunom ili nečim sličnim.

Nečistoću koja je pala na odjeću je obavezno oprati, a ako se ne zna mjesto te nečistoće, cijela odjeća će se očistiti i oprati.

Ako se listovi i papiri na kojima nešto piše prerade, a potom se od njih naprave maramice, onda ih je dozvoljeno koristiti za otklanjanje nečistoće.

Dok, kada je riječ o listovima mushafa i drugih šerijatskih tekstova, to je zabranjeno, **jer bi to bilo omalovažavanje šerijata i skrnavljenje njegove svetosti.**

Prirodni sunneti

Prirodni sunneti su osobine koje je Allah usadio u čovjeka, pa njegova priroda tome teži, i vjerozakoni su se oko njih složili, u smislu da se sprovođenjem toga čovjek usavršava i upotpunjuje svoju ljepotu.

1. Misvak

To je grančica od drveta masline ili drveta misvaka (*Salvadora persica*).⁴⁷

---

⁴⁷ Zimzelen grm ili drvo iz roda *Salvadora*; vlaknast, koristi kao četkica za zube u nekim djelovima svijeta. (op. prev.)

Misvakom se čiste usta, u njemu je zadovoljstvo Gospodara i spada u domen ibadeta za koji će rob imati nagradu.

Način korištenja misvaka

Misvak se uzme u desnu ili lijevu ruku i njime se trljaju desni i zubi.

Sa čišćenjem se polazi od desne ka lijevoj strani, a nekada se stavi na vrh jezika.

Propis korištenja misvaka

Sunnet je koristiti misvak u svim prilikama, a posebno ga je lijepo koristiti prilikom uzimanja abdesta, namaza, učenja Kur'ana, ulaska u kuću, buđenja iz sna, prilikom ružnog zadaha iz usta.

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Da se ne bojim da ću time opteretiti moje sljedbenike, naredio bih im upotrebu misvaka pri svakom namazu.**“⁴⁸

---

⁴⁸ Bilježe Buharija, br. 887., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 252.

2. Kraćenje brkova i puštanje brade

Ibn Omer prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Razlikujte se od mnogobožaca, puštajte brade i kratite brkove.**“⁴⁹

3. Sunnećenje ili obrezivanje

Sunnećenje je skidanje kože sa vrha polnog organa, kako se na tom mjestu ne bi skupljala prljavština.

Sunnećenje je muškarcima obavezno,⁵⁰ a ženama je sunnet.

4. Brijanje stidnog mjesta, uklanjanje dlačica pod pazuhom i rezanje noktiju

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Pet je prirodnih stvari: obrezivanje, brijanje dlaka sa stidnog mjesta,**

---

⁴⁹ Bilježe Buharija, br. 5892., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 259.

⁵⁰ Zbog riječi Ibn Abbasa u komentaru ajeta: *A kada je Ibrahima Gospodar njegov s nekoliko zapovjedi u iskušenje stavio, pa ih on potpuno izvršio...* (el-Bekara, 124.) „Allah ga je iskušao sa čistoćom, pet vrsta u glavi, i pet u tijelu. (...) Što se tiče tijela, to je kraćenje noktiju, brijanje stidnog mjesta i sunećenje.“ (bilježi el-Bejheki sa sahih senedom), a kada se za nešto kaže da ga je Allah iskušao, uglavnom se misli na vadžib. Poslanik, s.a.w.s., je rekao jednom od ashaba: „Osuneti se.“ Bilježi ga Ebu Davud, i šejh Albani kaže da je hasen, premda oko njegove vjerodostojnosti postoji veliko razilaženje. Vidjeti: *Hašijetur-reudil-murbi' lit-Tajjar ve akranih*, 178., i *Sahihu Suneni Ebi Davud*, 2/194. (op. rev.)

uklanjanje dlaka ispod pazuha, rezanje nokata i skraćivanje brkova.⁵¹

Enes b. Malik veli: „**Određeno nam je da ne prođe više od četrdeset dana, a da nismo skratili brkove, odrezali nokte, uklonili dlačice ispod pazuha i oko spolnog organa.**“⁵²

Postoje tri perioda vezana sa skraćivanje brkova, rezanje nokatiju, uklanjanje dlačica sa stidnog mjesta i ispod pazuha:

Period sunneta, a to je da se uklone dlačice kada narastu.

Period pokuđenosti, a on biva ukoliko je prošlo više od četrdeset dana, a one se nisu uklonile.

Period zabrane, a on biva kada se dlačice puste da rastu bez ikakve brige o njima. To je zabranjeno jer ulazi u domen oponašana nevjernika i životinja.

5. Mirisanje

Enes b. Malik veli: „**Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je imao (poseban) miris kojim se mirisao.**“⁵³

---

⁵¹ Bilježe Buharija, br. 5889., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 257.

⁵² Bilježi Muslim, br. 258.

⁵³ Hadis je ispravan, a bilježi ga Ebu Davud, br. 4162.

6. Bojenje sjede kose kanom i mečkovcem⁵⁴

Sunnet je da se kosa koja je osjedila ili doživjela neku drugu promjeni oboji.

Kada je u pitanju ratno stanje dozvoljeno je farbanje kose u crno, a ako se to radi zbog ukrašavanja onda je bolje izbjegavati takav postupak, i zamjeniti ga knenjem.

Dok je farbanje kose u crno kao vid obmane i prevare zabranjeno i muškacima i ženama.

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Jevreji i i kršćani ne boje sijede kose i brade, pa se razlikujte od njih.**“⁵⁵

Džabir b . Abdullah je kazao: „Ebu Kuhafe je doveden na dan Oslobođenja Mekke, a glava mu i brada bijahu bijele poput cvijeta drveta segam. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, reče: „**Promijenite ovo u neku drugu boju.**“⁵⁶

---

⁵⁴ Mečkovac je vrsta biljke - bot (ligistrum vulgare). (op. prev.)

⁵⁵ Bilježe Buharija, br. 5899., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2103.

⁵⁶ Bilježi Muslim, br. 2102.

Od Ebu Zerra se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Knom i mečkovcem se najbolje mogu obojiti sijeda kosa i brada.**“⁵⁷

Propis puštanja brade

Brada je bila oznaka Allahovih poslanika i vjerovjesnika.

Brada Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je bila gusta, a on je bio najljepši čovjek, najljepšeg izleda i lica.

U bradi je ljepota i ona predstavlja najveći znak razlikovanja muškaraca i žena.

Čudno je kako su mnogi muslimani obmanuti od šejtana koji je njihov ukus promjenio, pa su oni obrijali svoje brade, promjenili Allahovo stvaranje, oponašajući time nevjernike i žene. Brijanjem brade su se ogriješili prema Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, napuštajući tako muškost, opisujući se svojstvima ženstvenosti, pri tome gubeći vrijeme i imetak, te oponašajući žene, a oponašanje žena je djelo koje uzrokuje prokletstvo.

Zato je obaveza puštati bradu, a zabranjeno ju je brijati, jer se na takav način izražava pokornost Allahu i slijedi Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

Allah Uzvišeni veli: ***Ono što vam Poslanik (kao nagradu) da to uzmite, a ono što vam zabrani ostavite; i***

---

⁵⁷ Hadis je ispravan, a bilježe ga Ebu Davud, br. 4205., i Tirmizi, br. 1453.

bojte se Allaha jer Allah, zaista, strahovito kažnjava.
(El-Hašr, 9.)

Ibn Omer prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Razlikujte se od mnogobožaca, puštajte brade i kratite brkove.**“⁵⁸

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Kratite brkove i puštajte brade, razlikujući se tako od vatropoklonika.**“⁵⁹

Vodenje brige o kosi, njeno mazanje i ukrašavanje

Prenosi se da je Aiša kazala: „**Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bi mi, dok je u itikafu, primakao glavu i ja bih ga češljala. U kuću ne bi ulazio, osim zbog potrebe.**“⁶⁰

Pokuđeno je brijanje jednog dijela glave, a ostavljanje kose na drugom dijelu, osim u slučaju kada je to oponašanje nevjernika, jer tada biva zabranjeno.

Propis brijanje kose

Šest je situacija vezanih za brijanje kose:

---

⁵⁸ Bilježe Buharija, br. 5892., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 259.

⁵⁹ Bilježi Muslim, br. 260.

⁶⁰ Bilježi Buharija, br. 5925., i Muslim, br. 298., i ovo je njegova verzija.

1. Brijanje kose koje je pokornost Allahu Uzvišenom. To biva u četiri slučaja:

- na hadždžu,
- umri,
- brijanje kose novorođenčetu sedmog dana,
- i brijanje glave nevjernika kada primi islam.

2. Brijanje glave koje predstavlja vid širka, poput toga da neko obrije glavu izražavajući time poniznost nekome mimo Allaha.

3. Brijanje glave koje je novotarija, poput toga da neko obrije glavu smatrajući to ibadetom i vidom skromnosti, mimo četiri situacije koje su spomenute. Kao kad bi se npr. brijanje glave učinilo oznakom dobrih ljudi ili kao znakom potpune skromnosti, kao što su to činile haridžije. Također je novotarija i kada se pokajnik musliman obrije nakon pokajanja.

4. Brijanje glave koje je zabranjeno, poput brijanja uslijed nedaće kao što je smrt bližnjeg ili brijanje kao vid oponašanja nevjernika i grijешnika.

5. Dozvoljeno brijanje glave, poput toga da neko obrije glavu jer je potrebno da se liječi ili mu je potrebno da otkloni vaši i gnjide u kosi.

6. Brijanje kose bez bilo kakve potrebe i spomenutog razloga. Ovo brijanje je bolje izostaviti, jer ni Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije brijao kosu osim prilikom hadždža i umre.

Abdest

Abdest je vid iskazivanja pokornosti Allahu kroz korištenje vode i pranje određenih dijelova tijela na određen način.

Vrijednost abdesta

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**O Bilale, kaži koje djelo u islamu si učinio, a kojem se najviše nadaš?**“ Bilal reče: „**Najviše se nadam tome što nikada nisam abdestio, bila noć ili dan, a da nisam klanjao onoliko koliko mi je Allah odredio da klanjam.**“⁶¹

Ebu Hurejre, pripovijeda od Allahovog Poslanika, sallallahua alejhi ve sellem, da je rekao: „**Kada musliman uzme abdest pa opere lice, sa njegova lica s vodom ili sa zadnjom kapi vode spadne svaki grijeh kojeg je počinio svojim očima. Kada opere svoje ruke sa njih spadne sa vodom ili posljednjom kapi vode svaki grijeh kojeg je s njima zaradio. Kada opere svoje noge sa njih spadne sa vodom ili posljednjom kapi vode svaki grijeh kojeg je njima počinio, a kada završi abdest ostane čist od grijeha.**“⁶²

---

⁶¹ Bilježi Buharija, br. 1149., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 2458.

⁶² Bilježi Muslim, br. 244.

Farzovi abdesta

Abdest ima šest farzova ili šest obaveznih radnji, a one su s obzirom na redosljed sljedeće:

1. Pranje lica, a u to ulazi izapiranje usta i nosa.

2. Pranje ruku do iza lakata.

3. Potiranje glave, a u to ulaze i uši.

4. Pranje nogu do iza članaka.

5. Pranje spomenutih dijelova tijela po redosljedu kako su navedeni.

6. Muvalat - uzastopnost, a on označava da prilikom praktikovanja određenog ibadeta koji je sastavljen iz više dijelova, ne smije proći duži vremenski period između tih dijelova, jer ako prođe, onda se ibadet mora obnoviti.

Ko nema određenog dijela tijela, nije ni obavezan da ga pere, tj. spada odgovornost sa njega, a ako ugradi vještačkim putem taj dio (proteza i sl.), nije dužan ni da ga pere, ni potire, niti da tejemum po njemu uzima.

Sve što sprečava dolazak vode do kože, poput laka za nokte, boja, ugrađeni nokti, treba ukloniti jer u suprotnom abdest neće biti ispravan.

Sunneti abdesta

Korišenje misvaka, pranje usta prije nosa, provlačenje vlažnih prstiju kroz bradu, davanje prednosti desnoj strani, pranje dijelova tijela više od jednom, dova nakon abdesta, dva rekata nakon abdesta.

Količina vode potrebne za abdest

Sunnet je da se dijelovi tijela ne peru više od tri puta, te da se abdesti sa muddom.⁶³

Vodu ne treba rasipati, a onaj ko to čini grešan je.

Ko bude imao potrebu za zlatnim nosom ili prstom ili je ugradio zubnu protezu, nije mu propisano da to skida kada želi da se abdesti ili kupa.

Isti je propis i sa prstenom i sahatom.

Kako će postupiti musliman kada se probudi iz sna?

Ko se probudi iz sna i želi se abdestiti, neka prije toga opere šake tri puta.

Ebu Hujrejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem kazao: „**Kada se neko od vas probudi iz sna, neka ne stavlja ruke u posudu sa vodom za abdest dok ih ne opere prije toga tri puta, jer on ne zna gdje mu je boravila ruka tokom noći.**“⁶⁴

Način abdesta koji je validan

Musliman treba da svojim srcem zanijeti da će uzeti abdest, a po tom da po jednom opere usta, nos, lice,

---

⁶³ Nešto više od pola litra. (op. rev.)

⁶⁴ Bilježi Buharija, br. 162., i Muslim, br. 278., i ovo je njegova verzija.

ruke od vrhova prstiju do iza lakata, da potare glavu zajedno sa ušima, te na kraju opere noge do iza članaka.

Način uzimana abdesta koji je potpun

Musliman treba da svojim srcem zanijeti da će uzeti abdest, potom će šake oprati tri puta, oprat će usta i nos po tri puta. Nakon toga će oprati lice tri puta, a potom desnu ruku do iza lakata, a tako i lijevu. To će također učiniti tri puta.

Potom će potirati cijelu glavu jednom, pomjerajući dlanove od čela ka nazad i onda će ih vratiti ponovo prema čelu. Nakon toga će staviti kažiprste u uši, a svojom palčevima će oprati vanjski dio ušiju.

Zatim će oprati desnu nogu do iza članaka tri puta, a potom lijevu na isti način.

Treba da upotpuni abdest, da opere između prstiju, a nakon toga treba da prouči dovu.

Kako je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, abdestio?

Od Humrana se prenosi da je Osman zatražio da mu se donese posuda sa vodom, pa je iz nje polio tri puta po šakama, i oprao ih. Potom je desnom rukom dohvatio vode i izaprao usta i nos, te oprao lice tri puta. Nakon toga je i ruke do iza lakata oprao tri puta, a potom je potrao rukama po glavi i na kraju je oprao noge tri puta do iza članaka. Kada je završio kazao je: „**Poslanik,**

sallallahu alejhi ve sellem, je kazao: 'Ko abdesti na ovaj način, a nakon toga klanja dva rekata ne razmišljajući ni o čemu ovosvjetskom, biće mu oprošteni prijašnji grijesi.'⁶⁵

Vrste Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, abdesta

Prenosi se da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prilikom abdesta, nekada prao dijelove tijela jednom, nekada dva puta, a nekada tri puta i svaki od ovih načina je sunnet.

Najbolje je da čovjek ponekad abdesti različito, tj. da mu broj pranja ponekada bude jednom, nekada dva puta, a nekada tri puta, kako bi oživio sunnet, a da najčešće pere po tri puta.

Ibn Abbas prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dijelove tijela prao po jednom.⁶⁶

Abdullah b. Zejd prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dijelove tijela prao po dva puta.⁶⁷

Propis abdesta za svaki namaz

Onome ko nema abdesta, obavezno je da ga uzme kada želi klanjati, dok je za onoga ko ima abdest sunnet

---

⁶⁵ Bilježi Buharija, br. 159., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 226.

⁶⁶ Bilježi Buharija, br. 157.

⁶⁷ Bilježi Buharija, br. 158.

da ga obnovi za svaki obavezni namaz, a može da klanja sa jednim abdestom viša namaza.

Allah Uzvišeni veli: ***O vjernici, kad hoćete molitvu obaviti, lica svoja i ruke svoje do iza lakata operite - a dio glava svojih potarite - i noge svoje do iza članaka.*** (El-Maide, 6.)

Amr b. Amir prenosi od Enesa b. Malika da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, abdesti za svaki namaz. Upitao sam: „**Kako ste vi postupali?**“ Odgovorio je: „**Jedan abdest bio bi nam dovoljan sve dok ga ne izgubimo.**“⁶⁸

Burejde prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na dan oslobođenja Mekke namaza klanjao sa jednim abdestom i uzimao je mesh po obući (čarapama). Omer mu je kazao: „**Danas si uradio nešto što nekad nisi.**“ A Poslanik, reče: „**Ciljano sam to uradio, o Omere.**“⁶⁹

Dova nakon abdesta

Omer prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Ko nakon abdesta prouči sljedeću dovu, otvoriće mu se svih osam džennetskih kapija i moći će da uđe na koja bude želio: Ta dova glasi:**

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ.

---

⁶⁸ Bilježi Buhari, br. 214.

⁶⁹ Bilježi Buharija, br. 277.

Ešhedu en la ilahe illellahu vahdehu la šerike lehu, ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve resuluhu.

Svjedočim da je samo Allah Bog Koji nema sudruga i svjedočim da je Muhammed, Njegov rob i poslanik.⁷⁰

Ebu Seid prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Ko nakon abdesta prouči sljedeću dovu biće upisan u zapečaćene listove koji se neće otvoriti do Sudnjeg dana.**”⁷¹

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ، وَبِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ.

Subhanekellahumme ve bi hamdike, la ilahe illa ente, estagfiruke ve etubu ilejke.

Slavljena neka Si, Allahu moj, i hvaljen. Nema boga osim tebe. Od Tebe oprost tražim i Tebi se kajem.⁷²

Šta kvvari abdest?

Abdest kvvari šest stvari:

1. Sve što izlazi iz dva otvora (spolnog organa i zadnjice), poput mokraće, izmeta, vjetra, mezija, krvi i

---

⁷⁰ Bilježi Muslim, br. 234.

⁷¹ U djelu El-Medžmu(1/457) od imama Nevevija stoji: „Neće se otvoriti do Sudnjeg dana, tj. ostaće zapečaćeo i neće biti poništeno to djelo.“ (op. prev).

⁷² Hadis je ispravan, a bilježi ga Nesai u djelu *Amelu-l-jevmi ve-l-lejleti*, br. 81., i Taberabi u El-Evsatu, br. 1478.

sl.⁷³ Što se tiče stvari koje ulaze u ta dva otvora, poput čepića, one ne kvare abdest niti post.

2. Gubitak razuma putem dubokog sna, nesvjestice, opojnih sredstava ili ludila.⁷⁴

3. Dodirivanje spolnog organa bez zastora.

4. Sve što obavezuje kupanje, poput spolnog odnosa, menstruacije, postporodajnog ciklusa i sl.

5. Otpadništvo od islama.

6. Jedenje mesa deve.

Busra prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Ko dodirne svoj polni organ neka uzme abdest.**“⁷⁵

Džabir b. Semure prenosi da je neki čovjek upitao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o abdestu nakon jedenja mesa ovce, pa mu je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dao izbora. A kada je upitao o abdestu nakon jedenja mesa deve, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,

---

⁷³ Ibnul-Munzir i Ibn Hubejre prenose konsenzus (el-idžma') po pitanju ovih stvari. Vidjeti: Ibnul-Munzir, *el-Idžma'*, 31-32., i Ibn Hubejre, *el-Ifsah*, 1/78. (op. rev.)

⁷⁴ Na osnovu konsenzusa, kojeg prenosi Ibnul-Munzir, *el-Idžma'*, 31. (op. rev.)

⁷⁵ Hadis je ispravan, a bilježi ga Ahmed, br. 27294., i Nesai, br. 444.

mu je kazao: „**Da, uzmi abdest nakon što jedeš meso deve.**“⁷⁶

Kada će se abdestiti onaj ko sumnja da li je izgubio abdest?

Ko bude siguran da je uzeo abdesta, ali sumnja da li ga je izgubio, ima status onoga ko je pod abdestom, dok onaj koji je uvjeren da nema abdesta, a sumnja da li ga je uzeo, ima status onoga ko nema abdesta i treba da se abdesti.

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem kazao: „**Kada neko od vas osjeti u svom stomaku nešto pa bude u nedoumici da li je nešto izašlo iz njega ili nije, neka nikako ne izlazi iz mesdžida (radi abdesta da ga ponovi) sve dok ne čuje glas (puštanja vjetra) ili ne osjeti miris.**“⁷⁷

Lijepo je uzeti abdest za svaki namaz, a obaveza ga je uzeti, ako se izgubio.

Ljubljenje supruge, pa makar i sa strašću, ne kvari abdest,⁷⁸ osim u slučaju da nešto iz spolnog organa izađe.

---

⁷⁶ Bilježi Muslim, br. 360.

⁷⁷ Bilježi Muslim, br. 362.

⁷⁸ Zbog nedostatka vjerodostojnog dokaza koji ukazuje da dodir žene kvari abdest, i **prenosi se od A'īše da je Poslanik, s.a.w.s., poljubio jednu od svojih žena i otišao na namaz, bez da se (ponovo) abdestio.** Kaže šejh Muhammed ibn Salih el-Usejmin: „Ovo je vjerodostojan hadis, i ima više predaja koje ga podupiru. Vidjeti: *eš-Šerhul-mumtī* , 1/290.; Ibn Tejmije, *Medžmu'ul-fetava*, 21/235-242. (op. rev.)

Propis stavljanja masti na dijelovima tijela koji se peru abdestom

Dozvoljeno je na tijelu ostaviti kreme i masti čiji sastav ne sprečava vodu da dođe do kože, dok je obaveza ukloniti masti koje su toliko guste da sprečavaju dolazak vode do kože, ukoliko se želi uzeti abdest ili gusul.

Propis uzimanja abdesta osobi koja je u stalnoj nečistoći

To je osoba koja je u stalnoj nečistoći, poput bolesnika kojem je ugrađen kateter, putem kojeg izlazi mokraćna kroz plastičnu cijev, i sliva se u vrećicu koja se nalazi van tijela, ili osoba kojoj je ugrađen nanoskop pomoću kojeg kroz cijevi izlazi izmet, ili osoba koja ne može da kontroliše izlazak vjetra.

Takva osoba kada se abdesti, postaje čista, i nije joj obaveza da se abdesti za svaki namaz. Njoj je bolje da se abdesti kada nastupi namasko vrijeme, i nije joj obaveza obnavljati abdest sve dok joj ne izađe druga nečistoća mimo ove koja je stalna.⁷⁹

---

⁷⁹ Šejh Muhammed ibn Salih el-Usejmin kaže: „Kakvoća abdesta i namaza ovog čovjeka je da mu kažemo: 'Kada nastupi namaski vakat operi spolni organ i stavi nešto što će spriječiti da se mokraćna širi po tijelu i odjeći, zatim uzmi abdest, zatim klanjaj koji hoćeš obavezni ili dobrovoljni namaz, makar i izašlo vrijeme, jer nema šerijatskog dokaza da prolazak namaskog vremena kvari abdest onoga ko ima

Tako osoba kojoj neželjeno izlazi mokraća ne mora da obnavlja abdest, ali kada (u takvim okolnostima) vrši veliku nuždu ili pusti vjetar, uzet će abdest.

Propis onoga što izlazi iz čovjekovog tijela

Dvije su vrste onoga što izlazi iz čovjekovog tijela:

Prva: Tvar koja je čista poput suza, sluzi, pljuvačke, slina, znoja, sperme i sl.

Izlazak ovih tvari na kvari abdest, osim sperme, koja kada izađe mora se uzeti gusul, tj. okupati se.

Druga: Nečista tvar, poput izmeta, pokraće, sluzi koja ponekad izlazi uslijed mokrenja (el-vedijj), sluz koja izlazi usred nadražaja spolnog organa, a nije sperma (el-mezijj) i krv koja izađe iz spolnog organa ili analnog otvora. Sve ovo poništava abdest.

Propis vlažne materije koja izlazi iz spolnog organa žene

Ova materija može imati dva stanja:

---

stalni izlazak nečistoće. Ali, kada nastupi namasko vrijeme namaza koji ima određeno vrijeme, kažemo mu da uzme abdest, jer je Poslanik, s.a.w.s., rekao ženi koja ima istihazu: **'Abdesti se za svaki namaz.'**⁶⁶ Vidjeti: *eš-Šerhul-mumti*, 4/239. (op. rev.)

Prvo stanje: Ukoliko ona izlazi iz maternice, onda je čista i ne poništava abdest, i ovo biva u većini slučajeva.

Drugo stanje: Ukoliko izlazi iz otvora za mokraću, onda je nečista, i obaveza je uzeti abdest. Ukoliko takva tvar izlazi stalno, onda se ima status osobe kojoj neželjeno izlazi mokraćā.

Propis izlaska krvi

Postoje dvije vrste krvi koje izlaze iz tijela čovjeka:

Prva: Krv koja izlazi iz spolnog organa ili analnog otvora i ovakva krv poništava abdest.

Druga: Krv koja izlazi iz drugih dijelova tijela, mimo ova dva, poput nosa, zuba, rane, i sl., ne poništava abdest, bez obzira da li krv bila u velikim ili malim količinama.⁸⁰ Međutim, lijepo je takvu krv oprati, kako bi čovjek bio čist i uredan.

---

⁸⁰ Zbog nepostojanja vjerodostojnog dokaza koji ukazuje na to da izlazak krvi kvāri abdest. I zbog hadisa kojeg bilježi Buharija kao mu'allek, a u kojem stoji **da je Poslanik, s.a.w.s., bio u bici Zatur-rika', pa je jednog od ashaba pogodila strijela tako da mu je potekla krv, a on je nastavio klanjati.** Vidjeti: Ibn Tejmijje, *Medžmu 'ul-fetava*, 21/242., *Fethul-Bari*, 1/281., *Šerhul-'umde*, 1/295. (op. rev.)

Propis sna i nesvjestice

Duboki san poništava abdest, dok san koji nije na tom nivou, ne kvari abdest, bez obzira da li osoba bila u stajaćem, sjedećem ili ležećem položaju.

Nesvjestica, ukoliko nije do te mjere da osoba gubi potpunu prisebnost i osjećaj, ne kvari abdest, ali ukoliko je došlo **do te mjere da osoba gubi osjećaj i da ne zna šta iz njega izlazi**, poput bolesnika, osobe koja ima padavicu, pijanice i sl., onda kvari abdest.

Enes b. Malik veli: „**Proučen je ikamet za namaz, a Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je tiho pričao sa jednim čovjekom (ne odazvavši se na ikamet). Pričao je i nakon ikameta sa tim čovjekom, tako da su ashabi počeli spavati.**⁸¹ Nakon toga je došao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i klanjao im namaz.“⁸²

Potiranje (mesh) po čarapama ili mestvama (el-huff)

Mesh je vid ibadeta koji se ogleda u potiranju čarapa (obuće) na poseban način.

---

⁸¹ Enes, r.a., kaže da bi u vrijeme Poslanika, s.a.w.s., ashabi čekali jaciju sve dok im bi glave počele klecati (od dremeža), a zatim bi ustajali na namaz i ne bi se abdestili. Bilježi ga Muslim. (op. rev.)

⁸² Bilježi Buharija, br. 642., i Muslim, br. 376., i ovo je njegova verzija.

Mestva je naziv za sve što se oblači na noge, i prekriva članke, bilo da je od kože ili sličnog materijala.

Čarapa je naziv za sve što se oblači na noge i prekriva članke, bilo da je od pamuka ili sličnog materijala.

Propis mesha po mestvama

Mugire b. Šu'be veli: „**Bio sam jedne noći sa Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, kada je on obavio nuždu, a zatim sam mu polio da uzme abdest, a on je potrao po svoje dvije mestve.**“⁸³

Koliko vrijedi mesh po mestvama?

Dozvoljeno je potirati po mestvama jednu noć i dan kada je u pitanju čovjek u svome mjestu boravka, a kada je u pitanju putnik, mesh traje tri dana, a vrijeme mesha počinje da se računa od prvog potiranja.

Alija prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, propisa da mesh za onoga koji je u svome mjestu boravka traje dan i noć, a za musafira da traje tri dana.⁸⁴

Nema vremenskog ograničenja za putnika kojem je teško da skida i oblači čarape ili obuću, poput vatrogasaca, spasilaca u vrijeme nesreća i katastrofa, ili

---

⁸³ Bilježi Buharija, br. 203., i Muslim, br. 274., i ovo je njegova verzija.

⁸⁴ Bilježi Muslim, br. 276.

već spremnih izaslanika koji raznose vijesti za opću korist muslimana i sl.

Uslovi za ispravnost potiranja po mestvama

- Da mestve budu halal,⁸⁵
- čiste,
- da prekrivaju stopalo zajedno sa člancima,⁸⁶
- da se obuče na već uzeti abdest,⁸⁷
- da se potire samo dok je čovjek pod malom nečistoćom, tj. nije obavezan uzeti gusul,
- i da se ispoštuje već spomenuti period za putnika i za osobu koja boravi u svome mjestu.

---

⁸⁵ Šejh Muhammed ibn Salih el-Usejmin kaže: „Zabranjena se dijeli na dvije vrste: ona koja je haram s aspekta načina sticanja, poput otete i ukradene, i ona koja je zabranjena sama po sebi, poput svilene za muškarca, ili one na kojoj ima slika. (...) Razlog je što je mesh po mestvama olakšica, i ona ne biva dozvoljena grijehom, i zato što bi potvrda ispravnosti mesha po haram mestvama značila njegovu potvrdu tog harama, dok je obaveza osuditi ga.“ Vidjeti: *eš-Šerhul-mumti*, 1/230. (op. rev.)

⁸⁶ U *Kuvajtskoj fikhskoj enciklopediji* stoji: „Od uslova mestvi po kojima je dozvoljeno potirati za abdest jeste da prekrivaju **onaj dio koji je obavezan prati pri abdestu**, a to je stopalo sa člancima sa svim strana.“ 34/260. (op. rev.)

⁸⁷ Od Mugire ibn Šu'be se prenosi da je rekao: „**Bio sam sa Poslanikom, s.a.w.s., na putu, pa sam krenuo sa mu skinem mestve, a on mi je rekao: 'Ostavi ih, obukao sam ih dok sam bio pod abdestom.**“ Muttefekun 'alejh. (op. rev.)

Način potiranja po mestvama

Treba pokvasiti ruke (dlanove) vodom, zatim desnim dlanom potirati jednom po gornjem dijelu mestvi⁸⁸ ili čarapa na desnoj nozi od vrhova nožnih prstiju do donjeg dijela potkoljenice. Lijevim dlanom to isto treba učiniti po lijevoj nozi. Daje se prednost desnoj strani nad lijevom, a donji i bočni dio noge se ne potire.

Ko obuče dva para čarapa na abdest, mesh će uzeti po gornjim čarapama. Ko donje čarape obuče na abdest, a gornje kad nije imao abdest, mesh će uzeti po donjim, tj. onima koje je obukao na abdest.

Ko na putovanju jedan dan bude uzimao mesh, a zatim dođe u svoje mjesto, upotpuniće mesh kao onaj ko je u svom mjestu, (koji ukupno traje) dan i noć,⁸⁹ a ako uzme mesh kao osoba koja je u svome mjestu, a zatim

---

⁸⁸ Kaže Ibnul-Kajjim: „**Poslanik je potirao godnji dio mestvi, i nije vjerodostojno preneseno od njega da je potirao donji.**“ *Zadul-me'ad*, 1/199. (op. rev.)

⁸⁹ Šejh Muhammed ibn Salih el-Usejmin kaže: „Ko potire kao putnik, a zatim prestane biti putnik, upotpuniće ostatak vremena kao onaj ko je u svom mjestu, ako mu je ostalo vremena, a ukoliko je isteklo vrijeme skinuće ih. (...) Kao što mu nije dozvoljeno da krati namaz kada stigne u svoje mjesto, tako mu nije dozvoljeno da upotpuni mesh kao da je musafir. Ako je nakon njegovog potiranja prošlo dan i noć, a zatim stigne kući (sa puta), skinuće ih, kao i ako je prošlo dva dana i dvije noći, a ako je prošao sam dan (a ne i noć), onda mu je ostalo još vremena.“ *Eš-Šerhul-mumti*, 1/251. (op. rev.)

otputuje, upotpuniće mesh kao putnik,⁹⁰ upotpunjavajući tri dana i noći.

Šta kviri mesh po mestvama?

Mesh kviri slijedeće:

1. Kada ono što je obučeno padne ispod članaka.
2. Kada kupanje postane obaveza, npr. nakon spolnog odnosa.
3. Kada period za mesh istekne.

Kada je u pitanju taharet (čistoća) on se ne gubi osim sa nečim što kviri abdest.

Način potiranja po turbanu i himaru (prekrivaču za glavu kod žena)

Kada ima potrebe, dozvoljeno je potirati bez vremenskog ograničenja po turbanu i himaru.

Meshom se treba obuhvatiti većina turbana i himara, a bolje je i preče da se obuku dok je čovjek po abdestom.⁹¹

---

⁹⁰ Gradeći ovaj propis na općenitosti hadisa u kojem je Poslanik, s.a.w.s., rekao da musafir potire tri dana i tri noći, bez razdvajanja između jedne i druge vrste putovanja. Vidjeti: *el-Mebsut*, 1/187., *Darul-fikr*, 2000. (op. rev.)

⁹¹ Ibn Ebi Šejbe prenosi dobrim senedom u *Musannefu* (br. 249.) od Hasana el-Basrija da je Ummu Seleme, radijallahu anha, potirala po himaru.” (op. rev.)

Perika ima isti propis kao turban i himar,⁹² dakle, prilikom uzimanja abdesta može se potirati po njoj, dok se prilikom kupanja ona mora skinuti.

Ako prilikom uzimanja abdesta ne postoji poteškoća, ona se ona mora skinuti i potirati po pravoj kosi ili glavi.

Amr b. Umejje veli: „**Vidio sam Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako potire po svome turbanu i mestvama.**“⁹³

Dozvoljeno je uzimati mesh, odnosno potirati po mestvama, čarapama, turbanu, himaru ako je riječ o maloj apstraktnoj nečistoći. Dakle, dozvoljeno je potirati po ovome prilikom abdesta nakon velike i male nužde, spavanja i sl. Ako je riječ o velikoj nečistoći, poput stanja nakon spolnog odnosa, onda je obaveza kupanje i sapiranje cijelog tijela.

Način uzimanja mesha po gipsu ili drugom sredstvu za imobilizaciju preloma

Ukoliko se potire po gipsu i sličnom predmetu za imobilizaciju preloma i rana, poput zavoja i sl., obavezno

---

⁹² Autor na drugom mjestu u knjizi kaže: „Što se tiče oblačenja perike, a to je pokrivač za glavu napravljen od kose, ako se oblači za uklanjanje mahane, poput čovjeka ili žene koji su ćelavi, onda je dozvoljeno, a ako je radi pukog dotjerivanja, onda nije dozvoljeno. Ovo važi za sve perike, bilo da je napravljena od kose muslimana, ili nevjernika ili životinje.“ Vidjeti: *Muhtesarul-fikhil-islamijj, petnaesto izdanje*, 798. (op. rev.)

⁹³ Bilježi Buhari, br. 205.

je to učiniti sa svih strana, pa makar to uzelo i vremena. Po gipsu se potire makar čovjek bio džunub, ili stavio gips, a nije bio pod abdestom. Ako ne može da potare po cijelom gipsu, onda će potrati onoliko koliko može.

Ako je rana otkrivena, onda će je oprati vodom, a ako će to nanijeti štetu, onda će je samo vodom potrati. Ukoliko ni to ne može, uzet će tejemmmum. Ukoliko je rana prekrivena, potraće vodom, a ako nije u mogućnosti uzet će tejemmmum.

U oba slučaja, tejemmmum dolazi nakon završetka sa abdestom.

Kupanje (gusul)

Gusul je vid obožavanja Allaha, na način da se pere cijelu tijelo čistom vodom, na poseban način.

Kada je obavezno uzeti gusul?

1. Izlazak sperme pod mlazom, i sa strašću, bilo da se radi o spolnom odnosu, masturbiranju ili snu.⁹⁴

2. Ulazak vrha spolnog organa u ženski spolni organ, pa makar i ne bilo ejakulacije.⁹⁵

---

⁹⁴ Šejh Muhammed ibn Salih el-Usejmin kaže: „Dokaz za ovo je ajet: ***A ako ste džunubi, okupajte se.*** (el-Ma’ide, 6.), a džunub je onaj kome je izašla sperma pod mlazom uz užitak. Zatim hadis: **’Voda je od vode.’** (bilježi Muslim), a pod prvom vodom se misli na vodu kojom se kupa, a pod drugom vodom se misli na spermu, tj. kada izađe sperma obavezan je gusul.“ *Eš-Šerhul-mumti*, 1/333. (op. rev.)

3. Smrt, osim šehida koji je poginuo u borbi.⁹⁶
4. Primanje islama od strane nevjernika.⁹⁷
5. Nakon menstruacije.⁹⁸
6. Nakon postporođajnog ciklusa.⁹⁹

Ebu Hurejre prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Kada bude među njena četiri ekstremiteta i 'potrudi se oko nje', kupanje je obavezno.**“¹⁰⁰

Način obavljanja gusula koji je validan

Treba zanijetiti gusul, a nakon toga cijelo tijelo oprati vodom

---

⁹⁵ A'iša, radijallahu anha, prenosi da je Poslanik, s.a.w.s., rekao: „Kada se vrh muškog spolnog organa uđe u ženski, obavezan je gusul.“ Bilježi imam Ahmed sa vjerodostojnim senedom. (op. rev.)

⁹⁶ Poslanik, s.a.w.s., je za čovjeka kojeg je ubila deva rekao: „Okupajte ga vodom i sidrom.“ Bilježi ga el-Buhari. (op. rev.)

⁹⁷ **Kajs ibn Asim kaže da mu je Allahov Poslanik, s.a.w.s., naredio da uzme gusul kad je primio islam.** Hadis bilježi et-Tirmizi, ocijenivši ga kao hasen, a Ibn Huzejme ga je ocijenio sahihom. (op. rev.)

⁹⁸ Uzvišeni Allah je rekao: *Zato ne općite sa ženama za vrijeme mjesečnog pranja, i ne prilazite im dok se ne okupaju. A kada se okupaju, onda im prilazite onako kako vam je Allah naredio.* (el-Bekara, 222.) (op. rev.)

⁹⁹ Ibnul-Munzir kaže: „Učenjaci su postigli konsenzus da je obaveza ženi nakon nifasa da uzme gusul.“ *El-Idžma'*, 38. (op. rev.)

¹⁰⁰ Bilježe Buharija, br. 291., i ovo je njegova verzija i Muslim, br. 348.

Način potpunog gusula

Treba zanijetiti gusul, oprati šake tri puta, oprati spolni organ, potom abdestiti potpunim abdestom, zatim tri puta dobro natopiti kosu vodom i dobro je istrljati. Nakon toga treba oprati cijelo tijelo jednom i pri tome dati prednost desnoj strani trljajući tijelo i ne rasipajući vodu.

Način Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, gusula

Ibn Abbas veli: „Pričala mi je moja tetka Mejmunah: **„Donijela sam Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, vodu kako bi se okupao nakon spolnog odnosa. Oprao je svoje šake dva ili tri puta, zatim je stavio svoje ruke u posudu i vodu izlio na svoj spolni organ perući ga tri puta. Nakon toga je lijevom rukom dotakao zemlju, trljajući je veoma jako. Potom je abdesti kao za namaz, a nakon toga je na svoju glasvu izlio tri pregršta vode. Poslije toga je oprao ostatak tijela, a onda se pomjerio sa tog mjesta, te oprao noge. Nakon svega toga sam mu donijela maramice (peškir), a on ga nije uzeo.“**¹⁰¹ Sunnet je da se prije gusula uzme abdesta, a ako se samo okupa, a ne uzme abdest, nakon gusula mu nije propisan abdest, ako ga je zanijetio.

---

¹⁰¹ Bilježi Buharija, br. 276., i Muslim, br. 317., i ovo je njegova verzija.

Džunupu se zabranjuje sljedeće:

Namaz, tavaf oko Kabe, boravak u džamiji.

Allah Uzvišeni veli: ***O vjernici, pijani nikako molitvu ne obavljajte, sve dok ne budete znali šta izgovarate, i kada ste džunubi – osim ako ste putnici – sve dok se ne okupate.*** (En-Nisa, 43.)

Džunup je dozvoljeno dodirivati i učiti Kur'an, a bolje je ako to radi kad je čist.¹⁰²

---

¹⁰² Allahov Poslanik, s.a.w.s., je poslao pismo stanovnicima Jemena u kojem stoji: „**Neka ne dodiruje Kur'an osim ko je čist.**“ Šejh Albani ga je ocijenio vjerodostojnim kada se sakupe svi senedi kojima je prenešen. (*Irva'ul-galil*, 1/158.) **Alija, r.a., kaže za Allahovog Poslanika, s.a.w.s., da ih je podučavao Kur'anu, i da ga nije sprečavalo od Kur'ana ništa osim dženabeta.** Bilježi ga Ahmed (1/84., 1/107., 1/124.), Ebu Davud, br. 229., en-Nesa'i, br. 265., et-Tirmizi, br. 146., i kao sahih su ga ocijenili et-Tirmizi, Ibnus-Seken, Ibn Huzejme, Ibn Hibban, el-Hakim, Abdulhakk el-Išbili i el-Begavi u *Šerhus-sunneh*, a kao hasen ga je ocijenio Šu'be ibnul-Hadždžadž. Ibn Hadžer kaže: „Neki su učenjaci ocijenili slabim neke ravije ovog hadisa, ali je istina da je on hasen, i da se njime može dokazivati.“ Vidjeti: Fethul-Bari, komentar hadisa br. 305., i *el-Hulasa*, br. 524., i *et-Telhisul-habir*, br. 184.

Kaže šejh Bin Baz: „Ahmed prenosi sa dobrim senedom od Alije, r.a., da je Poslanik, s.a.w.s., izašao iz toaleta i proučio nešto od Kur'ana, a zatim rekao: 'Ovo je sa onog ko nije džunub, a što se tiče džunuba, nije dozvoljeno ni jedan ajet.'“ Vidjeti: *el-Musned*, 1/110., i *Medžmu'u fetava Ibni Baz*, 4/384. (op. rev.)

Kaže eš-Šeukani: „Postignut je idžma' – konsezus oko toga da nije dozvoljeno za onog ko je džunub da dodiruje mushaf, a u tome se suprotstavio Davud (ez-Zahiri).“ *Nejlul-eutar*, 1/260. (op. rev.)

Način spavanja džunup osobe

1. Sunnet je da se čovjek okupa odmah nakon spolnog odnosa.

Dozvoljeno mu je da spava dok je džunup, a bolje mu je da prije spavanja makar opere spolni organ i abdesti.

Aiša, radijallahu 'anha veli: „**Kada bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u stanju džunupluka želio da spava, oprao bi svoj spolni organ i uzeo bi abdest kao za namaz.**“¹⁰³

2. Dozvoljeno je mužu i ženi da se kupaju zajedno, pa makar jedno drugome vidjeli spolni organ.

Aiša, radijallahu 'anha veli: „**Ja i Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, smose kupali zajedno.**“¹⁰⁴

Način kupanja onoga ko više puta ponovi spolni odnos

Pohvalno je da onaj ko želi ponoviti spolni odnos okupa se, a ako nije u stanju, onda treba abdest uzet, jer se kroz kupanje brže javlja želja za ponovnim spolnim odnosom.

Dovoljno se i jednom okupati, bez obzira da li čovjek jednom ili više puta imao odnos.

---

¹⁰³ Bilježi Buharija, br. 288., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 305.

¹⁰⁴ Bilježi Buharija, br. 263., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 321.

Enes veli: „**Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je obilazio svoje žene, a nakon toga se samo jednom kupao.**“¹⁰⁵

Kada se pohvalno kupati?

- Kupanje prije oblačenja ihrama za hadždž i umru,¹⁰⁶
- kupanje onoga ko ogasuli mrtvacu,¹⁰⁷
- nakon nesvjestice i ludila,¹⁰⁸
- prilikom ulaska u Mekku,¹⁰⁹
- nakon svakog spolnog odnosa,¹¹⁰

---

¹⁰⁵ Bilježi Buharija, br. 268., i Muslim, br. 309., i ovo je njegova verzija.

¹⁰⁶ Zato što je Zejd ibn Sabit prenio **da se Poslanik, s.a.w.s., okupao kada je htio obući ihrame.** Bilježi ga et-Tirmizi i ocjenjuje kao hasen. (op. rev.)

¹⁰⁷ Vjerodostojno je preneseno od Ebu Hurejre da je rekao: „Ko gasuli mejta neka se okupa.“ Bilježe ga Ibn Ebi Šejbe, 3/269., el-Buhari u *et-Tarihul-kebir*, 1/397., el-Bejheki, 1/302. Neki ga prenose kao riječi Poslanik, s.a.w.s., ali slabim senedima. Vidjeti: Ibn Hadžer, *et-Telhisul-habir*, 1/369., *Hašijetur-reudil-murbi' lit-Tajjar ve akranih*, 1/383. (op. rev.)

¹⁰⁸ Zato što se Poslanik, s.a.w.s., okupao nakon buđenja od nesvjestice. Hadis bilježe Buharija i Muslim. (op. rev.)

¹⁰⁹ Nafi' prenosi da je Abdullah ibn Omer, radijallahu 'anhuma, kada bi ušao u mjesto prije harema, prestao sa telbijom, zatim bi prenočio u mjestu Zu Tuva, a zatim bi tu klanjao sabah, okupao se i govorio da je tako radio Allahov Poslanik, s.a.w.s. Vidjeti: *Sahihul-Buhari*, br. 1497., i *Sahihu Muslim*, br. 1259. (op. rev.)

¹¹⁰ **Od Ebu Rafi'a, r.a., se prenosi da je rekao Poslanik, s.a.w.s., jedne noći imao odnos sa svojim ženama, i kupao bi se kod svake**

- kupanje onoga ko ukopa mušrika.¹¹¹

Propisi vezani za gusul

1. Obaveza je sakriti se od ljudi prilikom kupanja.¹¹² Ako se čovjek kupa sam, kao u hamamu i tome slično, dozvoljeno mu je da se u potpunosti skinе, ali bolje mu je da se sakrije, jer je preče da se stidi od Allaha nego od ljudi.

2. Dovoljan je jedan gusul od džunupluka i menstruacije, ili od džunupluka i za džumu i sl.¹¹³

---

od njih, pa ga je upitao: „O Allahov Poslaniče, zašto se nisi okupao samo jedanput?“, na šta je Pooslanik, s.a.w.s., odgovorio: **„Ovo je čistije i ljepše.“** Bilježi ga Ebu Davud sa senedom koji je hasen. (op. rev.)

¹¹¹ **Alija, r.a., je otišao Poslaniku, s.a.w.s., i rekao: „Umro je Ebu Talib.“**, a on mu je rekao: **„Idi i zakopaj ga.“** Kada ga je zakopao, Poslanik mu je rekao: **„Okupaj se.“** Bilježi ga Ahmed sa vjerodostojnim senedom. (op. rev.)

¹¹² Ja'la, r.a., je rekao: **„Allahov Poslanik, s.a.w.s. je vidio čovjeka kako se kupa na otvorenom prostoru bez da je zagruo donji dio tijela, pa se pope na minber, zahvali Allahu i reče: „Doista je Allah stidljiv i zastrt, voli stid i zastiranje, pa kada se neko od vas kupa neka se zastre.“** Bilježe a Ebu Davud, br. 4012., i en-Nesa'i, 406., sa vjerodostojnim senedom. (op. rev.)

¹¹³ Tj. ako je džunup i ujedno je dan džume, ne mora se kupati dva puta, i za džunupluk i za džumu, već je dovoljno da se okupa jedanput za oboje. Oko ovoga je postignut konsenzus učenjaka, a tome se suprotstavio Davud ez-Zahiri. Vidjeti: *el-Mebsut*, 1/70., *el-Mudevvena*, 1/29., *el-Umm*, 1/61., *el-Mugni*, 1/221. (op. rev.)

3. Kupanje žene je kao i kupanje muškarca i ženi nije obaveza da prilikom kupanja nakon spolnog odnosa raspletjava pletenice.¹¹⁴

4. Kupanje nakon menstrualnog i postporođajnog ciklusa je kao i kupanje nakon spolnog odnosa, osim što je kod kupanje u prva dva slučaja pohvalno raspletjati pletenice i oprati je lotosom i dobro je istrljati, te namirisati spolni organ.¹¹⁵

5. Dozvoljeno je koristiti sva sredstva za čišćenje tijela koja u sebi sadrže nešto od hrane, poput šampona, sredstava za depiliranje, ali pod uslovom da se fabričkim putem prerade u nešto drugo., poput tečnog i čvrstog sapuna, čija osnova je masnoća.

6. Žena koja rodi na carski rez ne mora se kupati, osim ako izađe krv iz spolnog organa, a ako rodi na

---

¹¹⁴ Od Ummu Seleme, radijallahu anha, se prenosi da je rekla: „**O Allahov Poslaniče, ja sam žena koja plete svoju kosu, pa da li su rasplesti pletenice za kupanje od dženabeta ili hajza?**“ On reče: „**Ne, dovoljno ti je da pospeš vodu po glavi tri puta.**“ Bilježi Muslim. (op. rev.)

¹¹⁵ Od A'íše, radijallahu anha, se prenosi da je Esma', radijallahu anha, upitala Poslanika, s.a.w.s., o gusulu nakon hajza, pa je rekao: „**Uzet će jedna od vas svoju vodu, svoj sidr (lotos) i lijepo se očistiti time, a zatim će na glavu posuti vodu i dobro istrljati sve dok ne dođe do korijena kose, zatim će sipati vodu na glavu, a nakon toga uzeti komad mošusa i očistiti se njime.**“ Esma reče: „**Kako će se očistiti njime?**“ Poslanik reče: „**Subhanallah, očistit ćeš se njime.**“ Zatim ju je A'iša povukla i rekla joj nasamo: „**Proći ćeš njime tamo gdje je bila krv.**“ Muttefekun alejh. (op. rev.)

prirodan način, nakon postporođajnog ciklusa se mora okupati.

Sunneti gusula

Abdest prije gusula, uklanjanje nečistoće, polivanje vode po glavi tri puta i davanje prednosti desnoj strani.¹¹⁶

Koliko je potrebno vode za gusul

Sunnet je da se osoba nakon spolnog odnosa okupa sa količinom vode od jednog sa'a do pet muddova.

Ako toliko vode ne može biti za kupanje ili postoji potreba za većom količinom, poput toga da se doda tri sa'a i sl., onda je dozvoljeno, a nije dozvoljeno bespotrebno prosipati vodu prilikom abdesta, gusula ili čišćenja.

---

¹¹⁶ Od Mejmune, radijallahu anha, se prenosi da je rekla: „**Približila sam Poslaniku, s.a.w.s., vodu za kupanje od dženabeta, pa je oprao ruke dva ili tri puta, zatim je jednom rukom zahvatio vodu i posuo na spolni organ, opravši ga lijevom rukom, zatim udari lijevom rukom po zemlji i dobro je istrlja, zatim se abdesti kao za namaz, zatim posu vodu po glavi tri puta koliko je puna šaka, zatim oprao ostatak tijela, zatim se pomjeri s tog mjesta i oprao noge.**“ Muttefekun 'alejh. Kaže en-Nevevi: „(Izraz) 'koliko je puna šaka' u jedini je u temeljnim knjigama u našim krajevima, i tako ga prenosi Kadi Ijad od većine, dok kod Taberija stoji: 'dvije šake', u dvojini, i to tumači predaju većine.“ *Šerhu Muslim, 3/231.* (op. rev.)

Enes, radijallahu 'anhu veli: „**Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, se kupao količinom vode od jednog sa'a do pet muddova,¹¹⁷ a abdest bi uzimao sa količinom od mudda.**“¹¹⁸

Propis kupanja u mjestima gdje se vrši nužda

Sunnet je da se kupa na čistim mjestima, poput kupatila i sl. Pokuđeno je da se kupa u mjestima gdje se vrši nužda, jer se na njima nalazi nečistoća i kupanje u njima stvara sumnje u čistoću. Ne treba da se mokri u jedno mjesto, a zatim da se na njemu kupa, kako se ne bi čovjek isrppljao.

Propis izlaska sperme nakon kupanja

Ukoliko nakon kupanja izađe sperma bez mlaza i bez strasti, ne treba ponavljati kupanje, ali je obavezno to saprati i uzeti abdest ukoliko se želi klanjati.

Propis kupanja osobi koja polucira u snu

Onaj ko se probudi i primjeti vlažnost može da ga obuhvati jedna od tri situacije:

---

¹¹⁷ Jedan mudd = četvrtina sa'a, a jedan sa' približno je jednak zapremini koju zauzima 2040 gr. pšenice, uz određena razilaženja. Vidjeti: *eš-Šerhul-mumti* ', 1/38., 1/365. (op. rev.)

¹¹⁸ Bilježi Buharija, br. 201., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 320.

Prva: da bude siguran da je to sperma i u tom slučaju kupnje je obavezno

Druga: da bude siguran da to nije sperma, i u tom slučaju ta tekućina ima propis mokraćne koju je obaveza očistiti

Treća: da nije siguran ni ujedno, pa ako se sjeti da je nešto sanjao što bi moglo prouzrokovati izlazak sperme onda se obaveza okupati, a ako se ne sjeti, onda je to mezz ili tvar koja izlazi kod nadražaja spolnog organa, a nije sperma i ima status mokraćne.

Propis onoga ko nije u mogućnosti da se okupa

Ako osoba koja je imala spolni odnos (džunup) nije u mogućnosti da se okupa, zbog nedostatka vode ili mu voda šteti ako je bude koristio, uzet će tejjemmum. Kada nađe vodu okupaće se i neće ponavljati namaz koji je klanjao sa tejjemmum.¹¹⁹

Žena koja je džunup, a nije pronašla vodu ili se boji bolesti i kašnjenja ozdravljenja, ukoliko bude koristila vodu, uzet će tejjemmum, pa kada to stanje prođe, okupaće se.

---

¹¹⁹ Uzvišeni Allah kaže: *...a ne nadete vode, onda rukama svojim čistu zemlju dotaknite i njima preko lica svojih i ruku svojih predite.* (el-Ma'ida, 6.) Ebu Zerr, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.w.s., rekao: „**Dobra (čista) zemlja je čisteća za onoga ko ne nađe vodu, makar (to trajalo) i deset godina, pa kada nađe vodu, neka njome dotakne svoju kožu.**“ Bilježe ga Ahmed, Ebu Davud i et-Tirmizi koji ga ocjenjuju kao sahih. (op. rev.)

Propis kupanja na dan Džume

Svakom muslimanu kome je džuma obavezna kupanje je tog dana pritvrđeni sunnet.¹²⁰

Obaveza je kupati se onome ko ima ružan miris, kako ne bi time uznemiravao klanjače i meleke.¹²¹

Onaj ko se ne okupa, a ima ružan miris, džuma mu je ispravna, ali je izostavio obaveznost kupanja.

Ebu Seid El-Hudri prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Gusul na dan džume je obaveza svakog punoljetnog (muslimana).**“¹²²

---

¹²⁰ Od Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.w.s., rekao: „**Gusul na dan džume je obaveza svakog punoljetnog.**“ Muttefekun alejh. Sa stepena vadžiba ga spušta predaja koju prenosi Semure ibn Džundub, r.a., da je Poslanik, s.a.w.s., rekao: „Ko se abdesti na dan džume, lijepo je postupio, a ko se okupa – pa kupanje je bolje.“ Bilježe ga Ahmed u *Musnedu* (5/8-11-15-16.), Ebu Davud, br. 354., i et-Tirmizi, br. 497., ocijenivši ga kao hasen, što je potvrdio i en-Nevevi. Učenjaci koji ga ocjenjuju kao slab hadis smatraju da je gusul petkom vadžib zbog hadisa od Ebu Se'ida el-Hudrija. Vidjeti: *Hašijetur-reudil-murbi' lit-Tajjar ve akranih*, 3/394., i *Keššaful-kina'*, od Mensura el-Behutija, 1/351., valorizacija: *Vizaretul-'adli-s-Su'udijje*. (op. rev.)

¹²¹ Vidjeti: Ibn Tejmijje, *el-Ihtijarat*, 17., Ibnul-Kajjim, 1/376. (op. rev.)

¹²² Bilježi Buhari, br. 858., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 846.

Tejemmum

Tejemmum je vid obožavanja Allaha Uzvišenog koji se ogleda u potiranju čiste zemlje (prašine) rukama radi obavljanja namaza i sl.

Tejemmum je specifičnost islamskog ummeta i predstavlja zamjenu (u određenim situacijama) za korištenje vode.

Džabir prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, kazao: „**Darovano mi je pet stvari koje nikome prije mene nisu darovane: potpomognut sam strahom (kojeg osjećaju nevjernici) na udaljenosti od mjesec dana hoda, zemlja mi je učinjena čistom i mjestom gdje se može namaz obavljati, i kojeg god muslimana zadesi namaz, neka klanja, dozvoljen mi je ratni plijen, a prije mene nikome nije bio dozvoljen, podaren mi je šefat'at (zauzimanje za moju zajednicu), i poslan sam cijelome čovječanstvu, dok je svaki vjerovjesnik prije mene bio poslan samo svome narodu.**“¹²³

Propis tejemmuma

Tejemmum je propisan i kod male i kod velike nečistoće, ukoliko je nemoguće koristiti vodu, bilo da je to zbog njenog nepostojanja, ili zbog štete koju voda

---

¹²³ Bilježi Buharija, br. 335., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 521.

može nanijeti ili pak zbog nemogućnosti da se ona koristi ili kupi.

Allah Uzvišeni veli: ***O vjernici, kad hoćete molitvu obaviti, lica svoja i ruke svoje do iza lakata operite - a dio glava svojih potarite - i noge svoje do iza članaka; a ako ste džunubi, onda se okupajte; a ako ste bolesni ili na putu ili ako ste izvršili prirodnu potrebu ili ako ste se sastajali sa ženama, a ne našete vode, onda rukama svojim čistu zemlju dotaknite i njima preko lica svojih i ruku svojih pređite. Allah ne želi da vam pričini poteškoće, već želi da vas učini čistim i da vam blagodat Svoju upotpuni, da biste bili zahvalni.*** (El-Maide, 6.)

Sa čime je dozvoljeno uzeti tejemmmum?

Dozvoljeno je uzimati tejemmmum sa čistom zemljom, pijeskom, kamenjem, suhom ili vlažnom zemljom.

Način uzimanja tejemmmuma

Musliman treba da zanijeti uzimanje tejemmmuma, zatim da dlanovima dodirne zemlju, a potom da u njih puhne kako bi skinuo prašinu. Kada to uradi, potraće dlanovima lice, a zatim šake. Lijevim dlanom će potрати vanjski dio desne šake, a potom će vanjski dio lijeve šake, potрати desnim dlanom. Nekada se mogu potрати prvo ruke, pa tek onda lice, jer su oba načina sunnet.

Abdurrahman b. Ebza prenosi od svoga oca da je kazao: „**Jedne prilike je Omeru b. Hattabu došao čovjek koji je bio nečist od spolnog odnosa i koji nije pronašao vodu. Ammar b. Jasir je tom prilikom kazao: 'Zar se ne sjećaš kad smo bili na putovanju i ti nisi klanjao, a ja sam se u pijesku valjao kako bi mi cijelo tijelo pijesak dotakao, i poslije sam klanjao? To sam spomenuo Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, a on je kazao: 'Dovoljno je bilo da si uradio ovako.' Tada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dotakao rukama tlo, puhnuo u njih, a potom potrao njima lice i ruke.**“¹²⁴

O načinu uzimanja tejemmuma, Ammar prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: „**Dovoljno je bilo da si uradio ovako. Tada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dlanovima dotakao tlo jedanput, a nakon toga ih otresao, te potom potrao vanjski dio šake sa lijevom rukom ili vanjski dio lijeve ruke šakom. Poslije je potrao svoje lice.**“¹²⁵

Koju nečistoću tejemmum uklanja?

Tejemmumom se uklanjaju mnoge nečistoće. Ako zanijeti da uzme tejemmum nakon velike i male nužde, nakon ejakulacije u snu, spolnog odnosa, nakon

---

¹²⁴ Bilježi Buharija, br. 338., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 368.

¹²⁵ Bilježi Buharija, br. 347., i ovo je njegova verzija, i Muslim, br. 368.

menstrualnog ili postporođajnog ciklusa, njime može ukloniti apstraktnu fizičku nečistoću (hades) kojoj su uzrok ove navedene stvari.

Onaj ko je uzeo tejemmmum ima isti status kao i onaj ko je uzeo abdest za propisano djelo poput namaza, tavafa, spolnog odnosa i sl.

Šta kvari tejemmmum?

- Dolazak vode,
- nestanak bolesti (ozdravljenje) ili nekog drugog opravdanja zbog kojeg se uzimao tejemmmum,
- stvari koje kvare abdest.

Za šta je sve propisano uzimanje tejemmmuma?

1. Propisano je za uklanjanja velike i male apstraktne nečistoće (veliki i mali hades).

Materijalna nečista tvar (nedžaset) koja se nalazi na tijelu ili odjeći se ne uklanja tejemmmumom, nego je treba očistiti i ukloniti, a ako nije u mogućnosti, klanjat će kako može.

2. Ko nema vode niti ono čime može uzeti tejemmmum, ili nije u mogućnosti da koristi vodu ili niti da uzme tejemmmum, klanjat će kako može, bez abdesta i bez tejemmmuma i neće morati ponavljati namaz.¹²⁶

---

¹²⁶ A u fusnoti sam stavio: Tj. autor ovdje govori o četiri kategorije ljudi:

3. Ko bude ranjen i boji se da mu voda ne naštetiti, samo će potirati po toj rani, a ostali dio će oprati. Ako ne smije ni to, on će uzeti tejemmmum za to mjesto,¹²⁷ a ostali dio će oprati. Tejemmmum po rani u ovom slučaju biva nakon abdesta.

4. Ako voda dođe za vrijeme dok je onaj ko je pod tejemmmumom u namazu, pokvaren mu biva tejemmmum. Tada mora namaz prekinuti, uzeti abdest i ponovo klanjati. Ako se voda pojavi nakon što je klanjao, namaz mu je ispravan i neće ga ponavljati.

Ebu Seid El-Hudri veli: „**Dva čovjeka su bila na jednom putovanju. Nastupilo je vrijeme namaza, a nisu imali kod sebe vode, pa su čistom zemljom uzeli tejemum i klanjali. Kasnije su, dok je još trajalo namasko vrijeme, pronašli vodu. Jedan je uzeo abdest i obnovio namaz, a drugi nije. Kada su stigli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i obavijestili ga o tome, on je, onome što nije obnovio namaz, rekao: 'Postupio si u skladu sa sunnetom. Taj namaz ti je dovoljan.'**

-
1. ko nema ni vode niti onoga čime se uzima tejemmmum;
  2. ko ima vode, ali nije u mogućnosti da je koristi, i istovremeno nema onoga čime se uzima tejemmmum;
  3. ko nema vode, a ima ono čime se uzima tejemmmum, ali nije u mogućnosti da ga koristi;
  4. ko ima i vodu i ono čime se uzima tejemmmum, ali nije u mogućnosti da koristi ni jedno ni drugo. (op. rev.)

¹²⁷ Tj. tejemmmum će biti nadoknada za nemogućnost potiranja po rani ili njenom zavojju, a oprat će ono što se može oprati od dijelova tijela koja je obavezan prati u abdestu ili gusulu. (op. rev.)

Onome što je uzeo abdest i obnovio namaz, rekao je: 'Zaslужio si dvostruku nagradu.'¹²⁸

Menstrualni (hajz) i postporodajni (nifas) ciklus

Hajz je prirodna krv koju ispušta maternica, tako da ona u određenim vremenima izlazi iz ženskog polnog organa.

Osnova menstrualne krvi

Allah je ovu krv dao radi mudrosti hranjenja djeteta, tako da veoma malo slučajeva nailazimo da trudnica biva u ovakvom stanju.

Kada se dijete rodi, ona se preoblikuje u mlijeko, pa stoga veoma rijetko dojilja ima takvu pojavu.

Kada žena završi sa trudnoćom i dojenjem, ta krv nema više gdje da izlazi i onda se nakuplja u maternici, a zatim svakog mjeseca u periodu od šest ili sedam dana ona izlazi vani. Ta krv je nečista.

Vremenski period hajza

U većini slučajeva hajz traje šest ili sedam dana, a stanje čistoće traje dvadeset tri ili dvadeset četiri dana.

---

¹²⁸ Hadis je ispravan, a bilježe ga Ebu Davud, br. 338., i ovo je njegova verzija, i Nesai, br. 433.

Ne postoji precizirana donja, niti gornja granica trajanja hajza, niti postoji preciziran njegov početak niti završetak.

Također ne postoji precizirana donja niti gornja granica trajanja čistoće.

Kod nekih žena hajz i čistoća traju manje ili više nego uobičajeno, a kod nekih hajz se pojavljuje jednom u dva ili tri mjeseca, dok kod nekih to stanje biva samo jednom godišnje.

Nifas je krv koja istječe iz materice pri porođaju, i prije i poslije porođaja.

Koliko nifas u većini slučajeva traje?

U većini slučajeva nifas traje četrdeset dana, a ako se žena očisti prije toga, okupaće se, i kao takva može da klanja i posti, i sa mužem može imati spolni odnos. Ako period izlaska krvi potraje do šezdeset dana, to je nifas, međutim ako krv i nakon toga nastavlja da izlazi ona se smatra *krvlju fesada*¹²⁹ od koje se kupa jedanput, a pohvalno je da se abdesti za svaki namaz, a ostale ibadete može da izvršava kao i svaka čista žena.

---

¹²⁹ Imam Nevevi u djelu (El-Medžmu, 2/346) veli: „Pisac djela El Havi kaže: 'Postoji četiri vrste žena: Tahir, haid, mustehada (koja ima istihazu) i žena kojoj se pojavljuje tzv. *demmu fesad*. Tahir je ona koja je u stanju čistoće i ništa iz nje ne izlazi. Haid je žena koja ima menstrualni ciklus u određenom poznatom periodu i pod određenim uslovima. *Mushehada* je ona kojoj izlazi krv neposredno nakon menstruacije, a *demmu fesad* je krv koja izlazi sama od sebe, bez razloga, nije vezana za hajz i ne smatra se hajzom.“ (Op. pr)

Propis krvi koja izlazi iz trudnice

Ako iz trudnice izlaze veće količine krvi, a to nije uticalo na pobačaj, onda se takva krv smatra *krvlju fesada* i zbog nje se ne izostavlja namaz, ali je potrebno abdestiti za svaki namaz. Ako u tom periodu vidi krv hajza koja dolazi u svome vremenu i stanju, onda će izostavljati namaze, neće postiti i sl.

Šta je zabranjeno ženama koje imaju hajz i nifas?

Zabranjeno im je klanjati, postiti, tavafiti oko Ka'be, spolno općiti, sve dok im ne prestane ovo stanje i dok se ne okupaju.

Propis korištenja sredstava koja sprečavaju hajz

Ukoliko ima potrebe za tim i ukoliko ne šteti, ženi je dozvoljeno da koristi sredstva kojima se sprečava hajz. Kada postane čista na takav način, može da klanja, posti i da radi sve što rade čiste žene.

Znakovi koji ukazuju da je žena postala čista

Kada žena vidi bijelu tekućinu nakon što prestane krv hajza. Ukoliko se ova tekućina ne vidi, onda žena

može da stavi bijeli pamuk na mjesto odakle izlazi krv hajza kako bi provjerila da li je čista ili ne, pa ako pamuk bude čist, to je znak čistoće žene.

Propis žućkaste i smeđe boje

Tekućina koja ima ovakvu boju, a koja se pojavila u vrijeme kada nastupa hajz, ima propis hajza, a ako se pojavi prije ili poslije tog perioda, nema propis hajza. Dakle, u tom slučaju žena može da klanja, posti i da spolno opći. Ukoliko se tekućina žućkaste i smeđe boje pojavljuje i nakon uobičajenog perioda hajza, žena će se okupati i može da klanja kao i sve ostale čiste žene.

Kada se ženi pojavi hajz nakon što je nastupilo vrijeme nekog namaza ili se očisti prije nego je njegovo vrijeme isteklo, obaveza joj je da (na)klanja taj namaz. Isti status važi i za ženu koja ima postporođajni ciklus.

Propis naslađivanja sa ženom u hajzu

Dozvoljeno je čovjeku da se naslađuje svojom ženom, ali preko zastora na njeno tijelo.

Mejmuna, radijallahu 'anhu veli: „**Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bi se naslađivao svojim ženama dok su bile u hajzu, ali preko zastora.**“¹³⁰

Propis spolnog općenja sa ženom u hajzu

---

¹³⁰ Bilježi Buharija, br. 303, i Muslim, br. 294., i ovo je njegova verzija.

1. Zabranjeno je sa takvom ženom imati spolni kontakt, kao što je zabranjeno imati i analni.

Allah Uzvišeni veli: *I pitaju te o mjesečnom pranju. Reci: To je neprijatnost. Zato ne općite sa ženama za vrijeme mjesečnog pranja, i ne prilazite im dok se ne okupaju. A kada se okupaju, onda im prilazite onako kako vam je Allah naredio. Allah zaista voli one koji se često kaju i voli one koji se mnogo čiste.* (El-Bekare, 222.)

2. Nije dozvoljeno imati spolni odnos sa ženom u hajzu sve dok joj hajz ne prestane i dok se ne okupa. Grešan je onaj ko sa njom ima spolni odnos prije nego li se ona okupa.

3. Ukoliko muž namjerno i uz znanje da mu supruga ima hajz spolno opći sa njom, grešan je i obaveza mu je da se pokaje. Isti propis važi i za ženu.

Mustehada je žena kojoj izlazi krv u vrijeme kada to nije uobičajeno. Dakle, odmah nakon prestanka hajza ali nije hajz.

Razlika između hajza i istihaze

Krv hajza je crne boje, dok je krv istihaze prirodna boja krvi.

Krv hajza je gusta, dok je krv istihaze rijetka.

Krv hajza je neugodnog mirisa za razliku od krvi istihaze.

Krv hajza izlazi iz maternice, a krv istihaze iz vene.

Krv hajza se ne gruša kada se pojavi, za razliku od krvi istihaze.

Način kupanje žene koja ima hajz, nifas ili istihazu

Žena koja je imala hajz ili nifas se kupa kao i nakon spolnog odnosa, osim što je pohvalno raspetljati kosu i oprati je lotosom i dobro je istrljati, te namirisati spolni organ.

Žena koja ima istihazu se kupa jednom, po završetku hajza i nije obavezna da se abdesti za svaki namaz, ali joj je pohvalno i staviće krpu ili nešto slično kako bi zatvorila svoj spolni organ.

Situacije vezane za ženu u istihazi

Žena u istihazi može imati četiri stanja:

1. Da joj je period hajza poznat i u tom slučaju će čekati da on prođe, nakon toga će se okupati i početi klanjati.¹³¹

2. Da joj period trajanja hajza nije poznat i u tom slučaju će čekati šest ili sedam dana, jer je to vremenski

---

¹³¹ Tj. da joj hajz po pravilu počne u određeno vrijeme i traje određeni broj dana, i da ona to zna. (op. rev.)

period hajza u većini slučajeva. Nakon toga će se okupati i početi klanjati.¹³²

3. Da nema određen period, ali može da razlikuje crnu krv hajza od druge krvi. Kada joj prestane izlaziti ta crna krv koju može razlikovati, okupaće se i početi klanjati.¹³³

4. Da nema određen period i nije u mogućnosti da razlikuje krv. U tom slučaju će čekati šest ili sedam dana, potom će se okupati i početi klanjati. Takva žena se zove *el-mubtedi'eh*.¹³⁴

Propis žene koja ima poremećaj mjesečnog ciklusa

Ukoliko žena ima takav poremećaj i javlja joj se menstruacija više od jednom mjesečno, onda će ako je uvjerena da se radi o hajzu i smatrati ga takvim, a ako nije uvjerena, onda će tu krv smatrati krvlju koja nema status (demmu fesad). Jednom će se od takve krvi okupati, može da počne klanjati i sa svojim mužom imati odnos.

Propis onoga što izlazi iz žene

---

¹³² Tj. da joj hajz po pravilu počne u određeno vrijeme i traje određeni broj dana, i da ona zna kada počinje, ali ne zna koliko joj traje. (op. rev.)

¹³³ Tj. da nema pravila kada u mjesecu joj počinje, a kada završava hajz, ali to može prepoznati po vrsti krvi koja izlazi jer se kod nje jasno razlikuje krv hajza i krv istihaze. (op. rev.)

¹³⁴ Isto kao prethodna tačka, s tim da kod nje nema razlike između krvi hajza i istihaze. (op. rev.)

1. Ako žena pobaci tek začeto dijete, onda je ne obuhvata ni stanje hajza, a ni stanje nifasa.

Ako pobaci začeto dijete koje je utrobi kao takvo već četiri mjeseca, onda ima status nifasa.

A ako pobaci ono što se preobrazilo u ugrušak ili u grudu mesa koje nije oblikovano, nema status nifasa, pa makar se krv i pojavila.

Ako pobaci grudu mesa koja se oblikovala i upotpunila tri mjeseca, te se zna da se radi o djetetu, ima propis nifasa.

Smatra se da je žena u nifasu i u slučaju da rodi plod na kojem se ocrtavaju konture ljudskog bića, poput lice, ruku, nogu i sl.

Ako se ženi koja ima ugrađenu spiralu radi sprečavanja trudnoće, pojavi krv i nakon prestanka hajza i pojave stanja čistoće, onda u tom slučaju se takva krv ne smatra hajzom, nego se to pojavilo pod uticajem spirale.

Šta će raditi žena koja ima istihazu?

Žena koja ima ovo stanje mora klanjati, postiti ramazan, a (ne)obavljanje ovih propisa će biti vezano za uobičajeni vremenski period hajza kojeg ima tokom mjeseca.

Takvoj ženi je pohvalno kao i drugim ženama klanjati dobrovoljne namaze, postiti, tavaf obavljati, a sa mužom joj se dozvoljava spolni odnos.

Aiša prenosi da je Fatima bint Hubejš pitala Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: „**Imam istihazu (krv mi izlazi) i nikako da se očistim, pa zar da ostavljam namaz?**“ Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, joj reče: **'Ne ostavljaj, to je samo krv iz vene, ali nemoj klanjati u danima kada imaš hajz. Nakon tog perioda se okupaj i počni klanjati.'**¹³⁵

---

¹³⁵ Bilježi Buharija, br. 325., i ovo je njegova verzija i Muslim, br. 333.